

Revi
LALIT
d e k l a s

Rs. 20.00

Enn Piblikasyon Lagazet Lalit deklas

No. **148**
ZIYE 2022
UT 2022

ISSN 1694-3171

EDITORIAL
SITYASYON POLITIK
EXZIZ RE-SANTRAZ LOR
LALIT DEKLAS
PAZ 3

- ▶ **NEGLIZANS KRIMINEL GM MSM LOR SEKIRITE ALIMANTER** Paz 9
- ▷ **SHERRY SINGH SO GRAV ALEGASYON KONT JUGNAUTH** Paz 11
- ▶ **ARET LAPOLIS AN-SIVIL FER TORTIR!** Paz 13
- ▷ **BIDZE: PADAYACHY PA GET PLI LWIN KI SO BUT NENE** Paz 17
- ▶ **APRE TU VIKTWAR DAN U.N. : BUKU NYUZ LOR DIEGO GARCIA** Paz 21
- ▷ **DRWA LAVORTMAN NEPLI PROTEZE DAN USA** Paz 30
- ▶ **ISRAEL ASASINN ZURNALIST PALESTINYIN 2 FWA** Paz 32

KONTENI

Nimero 148

Ziyet 2022 - Ut 2022

EDITORIAL: Sityasyon Politik Exziz Re-Santraz lor Lalit Deklas	3
Kongre 6-Zur pu Selebre 40 an Depi nu vinn Parti Politik	5
Program LALIT pu Kongre 6-Zur	6
Bidze Finalman Finans Ranplasman 1,800 Lakaz Lamyant - Mobilizasyon bizin Kontinye	7
Invitasyon pu Lasanble Delege Lakaz Lamyant Dimans 31 Ziyet GRNW	7
Let a Minis Obeegadoo apre anons dan Diskur Bidze	8
Neglizans Kriminel Guvernman MSM lor Sekirite Alimanter	9
Jabaljas ek Bulbak	11
Lalit an-Aksyon	12
Sherry Singh so Grav Alegasyon kont Jugnauth	11
Aret Lapolis an-sivil Fer Tortir!	13
Buk Rivyu: <i>On Racecraft: The Soul of Inequality in American Life</i>	16
Bidze: Padayachy Pa Get Pli Lwin ki so But Nene	17
Komanter LALIT lor Bidze 2022-23	17
Lalist Text pu Lir pu Kongre LALIT 2022	18
MMM lor Agalega: Bizin enn Lapros Baze lor Prinsip	19
Apre Tu Viktwar dan UN: Buku Nyuz lor Diego Garcia	21
Sekestrasyon Prizonye Sri Lanka par UK-USA lor Diego	21
LALIT Propoz Avoka Refizye al Lakur Siprem Moris	21
LALIT expoz Tantativ UK pu expilse Refizye, avoy Rwanda	22
Lalit Diego enn Lalit Internasyonalist	22
LALIT Ekrir Sindika Moris ek GRC	22
Trwa Demand Imedya a Guvernman	22
Guvernman Bizin Fer Lakrwa Ruz Internasyonal Vizit Prizonye lor Diego	22
LALIT ti Predir Kudeta Trump	27
USA - Enn Lanpir ki pe Grene	28
Drwa Lavortman Nepli Proteze dan USA	30
Lamerik Latin: "Lamare Roz"?	31
Israel Asasinn Zurnalist Palestinyin 2 Fwa	32
Lafrans: Nuvo Konfigurasyon Apre Eleksyon	33
Ikrenn: Lager LOTAN ek Larisi Provok Dezolasyon	34

INPRIME PAR LALIT,
153 RUT RWAYAL, GRNW, PORT LOUIS, REPIBLIK MORIS.
RS 20/-

www.lalitmauritius.org TEL 208 2132 ek 208 5551 lalitmail@intnet.mu
YOUTUBE CHANNEL: lalitmauritius SOUNDCLLOUD CHANNEL: lalitmauritius
Facebook LalitMauritius

Sityasyon Politik Exziz Re-Santraz lor Lalit Deklas

Amezir sityasyon dan lemond pe degrade, pe vinn deplizanpli instab, li'nn vinn irzan pu prepar e devlop enn program ki baze lor enn stratezi pu pronn lalit deklas pu fer fas lavenir.

Lefe konbine 2 lane pandemi Kovid, lager dan Ikrenn, deklin lekononi global, dereglemantasyon klimatik, pe rann realite kotidyin klas travayer enn vre kosmar. Antretan klas kapitalis e so Leta pena solisyon konkre pu anpes lemond kontiye degrade e al fini dan destriksyon total. Fas-a enn tel sityasyon ena nesosite pu remet lor azanda politik deklas, lalit deklas e internasyonalism.

Dan Moris ni guvernan MSM ni Lopoziyon pena enn plan ki pu fer fas gravite problem pei. Sirtu kan zot byin kone sityasyon dan lemond pu vinn ancor pli grav. Pandemi Kovid ancor pe kontiyn fer dega, lalyans USA-Lerop pe fer tu pu prolonz lager Larisi dan Ikrenn, resesyon pe afekte deplizanpli buku pei, refizye viktim lamizer-lager-dezord klimatik pe ogmante lor tu kontinan. Direkter FAO finn mem anons risk enn kriz alimenter mondyal. Tusala byin grav, byin trakasan. Me Guvernan Pravind Jugnauth ancor pe azir kumadir tu su kontrol. Politik ekonomik guvernan MSM napa fokes ditu lor seki esansyel, lor problem aprovizyonman manze debaz, lor kreasyon lanplwa, lor lenerzi renuvlab. Lorla zot pe tir sibsidi lor plizir prodwi alimenter inporte, seki pu fer zot pri flanbe. MSM plito persiste dan absirdite, dan siperfisye, seki

akurterm e efemer. E kan ena protestasyon, kan zot akile, zot azir kom dabitid par itiliz metod intimidasyon, arselman polisyer e plis represyon.

Bidze MSM

Dernye bidze Minis Padayachy finn expoz kimanyer rezim MSM pena okenn plan devlopman ki reponn a gravite sityasyon. Dan mem diskur bidze Minis Finans konstat gravite sityasyon ekonomik me san vinn delavan ar bann mezir pu prepar pei fer fas lavenir, alor ki mem ideolog burzwa pe predir ki leta lekononi global pu anpire.

Minis Finans MSM rekonet nu inport $\frac{3}{4}$ seki nu konsome me olye servi later pu met anmars prodiksyon manze debaz lor gran lesel, dan bidze pe rezerv 175 arpan terin Cote D'or pu lekurs suval. Olye ankuraz prodiksyon manze debaz pu lindistri transformasyon e prezervasyon, Guvernan MSM swazir pu donn sibsidi planter kann, enn sekter ki pena lavenir. Moris inport par milyon tonn pwason me dan bidze

pena mezir ki bizin pu devlop enn lindistri lapas apartir sa 2.4 milyon kilomet kare teritwar lamer Repiblik Moris. Somaz pe ogmante tule lane me pena mezir konkre pu kreasyon nuvo sekter prodiksyon ki kapav kree buku lanplwa. Anfet dernye Bidze MSM kontenir mezir plito akurterm, pirman elektoralist san okenn vizyon pu fer fas lepok difisil ki pe anonse. Pu MSM so sel plan se kimanyer res opuvwar kut-ke-kut.

Ansyin sef Mauritius Telecom Sherry Singh finn fer alegasyon kumkwa Pravind Jugnauth finn exzize ki enn antite "etranze" gayn akse a konteni tu data ki sirkile lor ininternet e pu sa rezon la li finn demisyone. Kuma Navin Ramgoolam finn dir, Premye Minis Jugnauth bizin vinn explike an piblik. Li bizin devwal nom. Ki pei finn rod fer sa espyonaz la? Premye Minis pa gayn drwa evit reponn sa kestyon la.

Lopoziyon

Lot kote, lopoziyon PMSD, PT, MMM pena kritik defon kont program MSM. Pu zot, problem pli irzan se koripsyon ek gaspiyaz. Pu MMM, PT, PMSD seki bizin se "BLD", setadir kimanyer ranplas Pravind Jugnauth ek so MSM. Parey pu bann grup sitwayin zot sel program BLD san propoz okenn politik ekonomik alternatif. Sel solisyon pu tu sa bann lopoziyon la se fer dimunn dibut dan lari, ziska Guvernan "tonbe", lerla tu pu korek.

Depi eleksyon 2019, parti lopoziyon finn pas zot letan

konteste lezitimite guvernman MSM. Dabor Ramgoolam inn deklar eleksyon “trike” e finn deklans kanpayn pu konteste derulman prosesis eleksyon ek rezilta eleksyon. Apre PMSD ek MMM finn rant ladan, met ka lakur, zot osi. Finn ena osi Bruno Laurette ek lezot regroupman sitwayin, inkli dyaspora, ki finn zwenn sa kanpayn la, ar kudme medya. Kanpayn la finn sirtu viz pu distil dut lor prosesis elektoral. Antretan, tu sa lafors dan Lopozişyon finn diriz zot latakont Komiser Elektoral. Li ti vinn zot buk emiser e zot tu ti pe dimann so demisiyon. Anfet zot ti rebran mem laliyn Donald Trump alepok, setadir “si nu perdi, eleksyon trike”, e “kan nu perdi, eleksyon ti trike.” Me enn apre lot bann ka lakur finn tom plot. Aster lopozişyon pe fer rali veikil kont ogmantasyon pri lesans e lezot lartik. E sa kan FAO pe anonse ki seki nu manze mem kitfwa pa pu ena lor marse.

Anfet labsans plan konkret pu fer fas gravite sityasyon ekonomik pe expoz fayit parti tradisiyonel ki dominann lasenn politik depi Lindepandans. Pu PT ek MMM zot fayit li alafin rezilta abandon politik lalit deklas. PT, ki ti ne dan muvans lalit sindikal ek lalit antikolonyal, finn finalman al fer koalisiyon ar PMSD, reprezantan politik burzwazi istorik, ki ti konbat Lindepandans. MMM, ki ti pronn lalit deklas, finn an 1981 adopte politik pu kolabor ar patrona, e finalman fer klas travayer sarye fardo kriz ekonomik ki burzwazi responsab. Zordi nu pe trov fayit stratezi “konsansis sosyal” MMM, fayit politik reformis pu rod mezir amenazman alinteryer kapitalism olye chalennj li. Abandon politik lalit deklas finn

antrenn deriv MMM ek PT plis ver Sant mem adrwat, ziska zot vinn enn-dan-ot ar parti burzwa kuma PMSD. MSM ek PMSD zame pa ti parti “lalit-deklas”. Zot finn kontant zot reprezant burzwazi, ubyin fer politik anfafer ti-lantrepriz e opizale patroniz klas travayer.

Anfet dan plizir pei buku parti ki ti degos finn buz ver sant ziska ki gradyelman terin politik finn domine par tu kalite kuran santrist, ena mem kuran Macron ki ena kalifye kuma ‘extrem sant’. Antretan lalit deklas pe kontiynne tulezur. E kan kriz ekonomik agrave ar pandemi Kovid, ar lager Ikrenn, kumans ena manifestasyon, revolt, la-grev inpe partu dan lemond. Lalit deklas pe mem aksantye. Terin politik pe re-polarize ant lagos-ladrwat. Anmemtan ki lextrem drwat pe gayn terin dan Lerop, dan Sid Lamerik, kuran lagos ubyin sant-gos finn vinn opuvwar dan Kolonbi, Mexik, Larzantinn, Chile, Honduras, ek Peru e posib dan Brezil pli divan.

Danze atak kont ‘politik’

Pu return Moris, tusa deklin ki nu pe truve lor lasenn politik la li osi maske enn degradasyon pli profon, enn dezeresans natir-mem bann *lorganizasyon politik e lalit politik*. Klas kapitalist deza finn atak “politik” dan lesans ki li finn met restriksyon kont adezyon dan parti politik. Zordi tu parti dan Parlman finn rekipere par klas kapitalist. Alafin seki inn reste depi institisiyon “parti politik” dan laplipar parti dan Moris se so “lider”, ek enn bann swiver akote “lider”. Anplas parti politik – ki enn lorganizasyon kolektif baze esansyelman lor enn program elabore konstaman – asterlabizin sanse fye lor “sosyete sivil” swa lor ONG -- mem li finanse par

patron, par Leta, par relizyon, ubyin par pei inperyalis. Me tu problem sosyete, li avantu problem politik.

Politik ki PT, PMSD, MMM, MSM finn aplike kan zot opuvwar finn ranforsi klas kapitalist. Zot politik finn afebli klas travayer fas-a burzwazi. Zordi nu ena enn klas travayer feb angranparti aköz zot politik dekuraz sekter prodiksiyon, aköz delokalizasyon, santralizasyon mulin, mekanizasyon kann, fermtir lizinn, VRS, travay lor kontra. Zordi nu ena enn klas burzwa pli inifye, me ki deplizanpli depandan lor Guvernman MSM. Nu ena enn tit-burzwazi popilist, ki patöz dan irasyonalite ek listeri, ki zot osi pe opöz Guvernman MSM. LALIT finn tultan reprezant enn lopozişyon baze lor lalit deklas ki travayer konstaman amene fas-a tusa sa bann rezim la. Nu pe chalennj politik ekonomik MSM ek lopozişyon parlmanter, anmemtan ki danze popilis regroupman sitwayin.

Depi plis 40 an LALIT kritik politik kolaborasyon deklas parti tradisiyonel ki pretann zot ena rasinn dan klas travayer. Zordi fayit e deklin sa bann parti la pe donn nu rezon persiste. Ena mem ideolog burzwa ki rekonet rasyonalite nu analiz ek propozisiyon. Lepok difisil nu pe traverse dimann ki nu etann reflexion anprofonder lor deklin kapitalism e danze deriv ver barbari. Nu priorite bizin res lalit deklas e ranversman kapitalism. Lavenir li dan lalit pu sosyalism, dan repriz lalit deklas ki klas travayer amene. Samem travay LALIT finn atel limem pu fer dan nu “Kongre 6-Zur” ki pe vini.

4 Ziyet 2022

PU SELEBRE 40 AN DEPI NU VINN ENN PARTI POLITIK

LALIT PE ORGANIZ SO

KONGRE 6-ZUR

Dimans 14 – Lindi 15 Ut

e

Zedi 1 – Dimans 4 Septam

Tem:

“Lalit deklas ver revolisyon sosyalist!

“Anu fer nu Lespri Travay!”

An 2022, nu Parti, LALIT, pe selebre 40 an lexisans.

Me, anfet tandans politik otur piblikasyon *Lalit de Klas* ti deza existe depi 1976.

Seki ti karakteriz nu tandans politik, sete ki li ti baze lor konviksyon absoli ki se lalit ki klas travayer amene kont explwatasyon kapitalist ki finalman pu amenn veritab progre dan sosyete. Setadir ki se lalit deklas ki veritab moter listwar e se teori Marxist ki permet nu konpran listwar, e konpran kimanyer pu lit pu amenn revolisyon sosyalist.

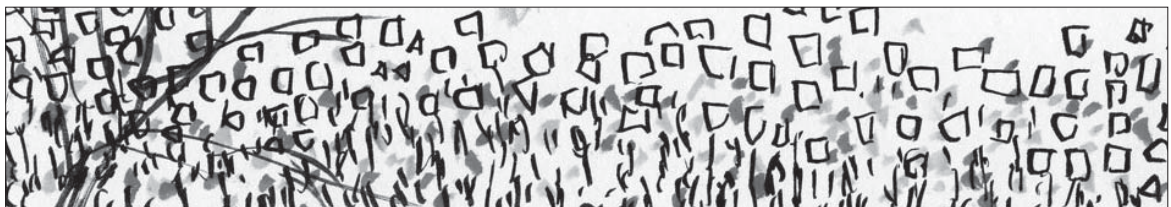
Alor dan Kongre ki nu pe organize an Ut ek Septam, nu pu aprofondi nu reflexyon lor lalit deklas ek lalit sosyalist revolisyoner; sirtu nu pu reflesi lor artikilasyon ki nesaser ant diferan lalit ki nu amene tulezur: kont dominasyon inperyalist, kont patriarsi, kont destriksyon lanvironnman ek lalit deklas.

Pandan nu Kongre 6-Zur, nu pu reflesi ansam lor nesosite evit pyez politik nasyonalist, pyez politik reformist burzwa, pyez elektoralism: se kumsa ki nu pu konfirm diferans ki ena ant nu parti ek lezot parti.

Bi nu kongre, se pa pu elabor enn stratezi ubyen enn program: seki nesaser pu nu tu dan parti, se pu konpran teori ki determinn nu aksyon politik, se pu tuzur gard antet finalite ki nu pe vize dan nu pratik politik. Nu travay otur stratezi ek program, li fer dan nu reynion onn-going regilye.

Kan etidiye sa 10 tem ki nu finn etablir pu nu Kongre, li pu vinn evidan ki nu espere pu sorti depi nu 6 zur reflexyon.

Si ena lekter sinpatizan ki anvi enn invitasyon, kontakte distribiter ki manb LALIT.

PROGRAM KONGRE 6-ZUR LALIT

Dimans 14 Ut

9:00 a.m. a midi: Ki ete lalit ant klas?

- * Ki ete enn “parti lalit deklas”? (Class-Struggle party?)
- * Pu ki rezon nu, dan tandans Lalit de Klas ti kit MMM an 1982, form nu prop parti?
- * Ki diferansye nu depi lezot parti Moris ki dir zot “sosyalist”?
- * Ki rol bann intelektuel dan diferan klas, e pu diferan klas?

1:00 p.m. a 4:00 p.m: Ki ete “Leta Kapitalist”?

- * Leta so rol gardyin dibyin klas kapitalist, so lel vyolan e so lel kontrol lamas travayer?
- * Eski vyolans li ineran dan sosyete deklas?
- * Ki analiz de-fon lor leta ki ed nu konpran britalite polisyer? E kimanyer adres sa vyolans la?
- * Ki form iltim vyolans leta burzwa – baz militer, lokipasyon, lager ek danze extinksyon, danze nikleer?

Lindi 15 Ut

9:00 a midi: Ki lalin ant lalit internasyonalist, anti-inperyalis, anti-militarist ek lalit de klas?

- * Internasyonalism, ki li ete an lan 2022?
- * Ki partikularite lepok kot kapitalist finansye li sekter dominan?
- * Eski militarism li enn koz lager?
- * Rol LALIT dan lalit anti-militarism avek referans a lalit Diego

1:00 a 4:00: Ki diferans ant stratezi baze lor morisyanism, sitwayin etc e stratezi lalit de klas?

- * Ki diferans ant travay sosyal ki burzwazi rekipere ek travay pre-politik ki kapav avans klas travayer.
- * Kan lalit lamas dimunn oprime “ONG-ifye” ki so lefe?
- * Eski dyaspora ena enn rol progresist dan politik enn pei kuma Moris? Eski li enn sistem “karst”?

Zedi 1 Septam

9:00 a.m. a midi: Ki artikilasyon ant lalit deklas ek lalit kont patriarsi?

- * Ki lalin ant lalit fam, lalit LGBTQ ek lalit deklas? Ki lalin ant lalit kont yerarsi patriarkal ek lalit deklas?

1:00 a 4:00: Menas existansyel pu imin: Lanvironnman dan teori Marxist

- * Ki rol muvmman anvironnmentalist dan lalit pu sosyalism?
- * Ki rol muvmman zenn dan kad lalit pu sosyalism?
- * Kimanyer anpes piyaz kapitalist lor lanvironnman (later, lamer e.g. polisyin nikleer, delwil kuma Wakashio)
- * Ki kritik kuran eko-sosyalist/anti-kapitalist
- * Ki danze depi lager nikleer?

Vandredi 2 Septam

9:00 a 4:00: Larevolisyon!

- * Ki diferans ant program baze lor enn seri reform ek enn program ver revolisyon sosyalist?
- * Ki ete “Larevolisyon”?
- * Moman Dub Puvwar, ki li ete?
- * Ki ete proses konstriksyon sosyalism e kominism? (dan sans “Commune” depi Komin de Paris 1871)
- * Kifer sa deklin, mem sa fayit, bann parti parlanter degos ki abandonn lalit de klas?
- * Ki enn parti sosyalist revolisyoner sipoze fer ki pa elektoral dan enn eleksyon?
- * Kimanyer se enn parti revolisyoner ki pe bizin vinn an-defans demokrasi burzwa mem li limite?

Samdi 3 Septam

9:00 a midi: Sosyalism ubyin Barbari? Ki diferans dan sa swa la an 2022?

- * Ki sa barbari la fin vdir dan lepase eg. fasism, destriksyon nikleer? E zordi?
- * Etan done kapitalism pe detir li-mem, eski sosyalism inevitab? Eski barbari riske swiv kapitalism?
- * Ki nuvo menas distopya – sirveyans; kolaps klima? Ranplasman imin par robo? Imin robotize?

1:00 a 4:00: Ki ete Program Tranzisyonel?

- * Lefe enn program tranzisyonel
- * Kimanyer ziz dinamik enn demand? Kimanyer zize si li pe deklans enn bon direksyon u pa?
- * Ki diferans ant enn program ek “valeurs”?

Dimans 4 Septam

9:00 a midi: Ki ete enn militan enn parti revolisyoner sosyalist kuma LALIT?

1:00 a 4:00: Sesyon plenyer pu ramenn tu progre Kongre la ansam.

Bidze Finalman Finans Ranplasman 1,800 lakaz lamyant

Apré buku mobilizasyon, petisyon, reyunion, manifestasyon abitan lakaz lamyant
reyni dan Komite Konzwin lokal ar Brans LALIT,
anfin presyon finn tro for, Guvernman finn anons larzan pu kase-ranze.

Dan so diskur bidze Mardi 7 Zin, Minis Padayachy finn anonse ki guvernman pe al delavan avek destriksyon konplet lakaz lamyant ex-Site CHA. Li finn fer provizyon Rs 800 milyon pu prosenn 2 zan pu ranplas anviron 1,800 lakaz lamyant ar enn nuvo lakaz. Depi 20 an LALIT ek abitan lakaz lamyant finn amenn lalit pu ranplas sa bann lakaz la, akòz lamyant enn prodwi toxik, e pli li vye, pli li fane dan latmosfer, pli dimunn respir li, pli zot expoze a maladi.

Ala seki Minis Padayachy finn finalman anonse dan so diskur Bidze 2022-23.

Seksyon 392: “For the complete phasing out of Asbestos, we will rebuild some 1,800 Ex-CHA houses for an amount of Rs 800 million over the next two years.”
(Pu konpletman elimin, enn par enn, tu lamyant, nu pu rekonstrir enn 1,800 lakaz Ex-CHA pu som Rs 800 milyon lor prosenn 2-zan.)

Premye fwa guvernman anons enn tel mezir dan Bidze. Parti LALIT ansam avek abitan dan enn sinkantenn Site EDC pe amenn kanpayn atraver nu bann Komite Konzwin desantralize pu ranplas lakaz lamyant, e nu finn amenn sa lalit la depi 20 dernye banane.

Me, sa lanons dan Bidze, li zis enn “lanons”.

Guvernman for lor anons mezir, lerla li pa fer nanyin pu inplemante apre. Alor nu pu bizin kontiyn mobilize pu fors guvernman respekté so desizyon. Get nu invitasyon pu Lasanble Delege Komite Konzwin.

LALIT ansam avek abitan lakaz lamyant kat kwin pei finn pandan, dan 50 diferan site, sa dernye sink banane ki guvernman MSM opuvwar, res mobilize pu reklam anlev lakaz lamyant ex-Site CHA e ranplase par enn bon lakaz kot dimunn kapav viv ansekirite.

Ala seki nu finn fer ansam ar abitan sa dernye 5 an:

2017

An Avril 2017, abitan *Site Telfair*, Moka avek manb LALIT depoz petisyon kot Minis Lozman ki ti Showkatully Soodhun. Dan sa petisyon la nu ti sit Rapor *Komisyon Zistis ek Verite (2011)*, ki ti pe atir lantansyon lor risk ki lakaz lamyant reprezante e lor nesessite pu Lotorite rezud sa problem grav la.

An Me 2017, 8 delege depi *Site EDC Rose Belle* desann Port-Louis pu remet enn let a Minis Finans Pravind Jugnauth ki ti osi Premye Minis pu reklam ki dan Bidze fer provizyon pu anlev ek ranplas lakaz lamyant.

2018

An Zanvye 2018, *Ombudsperson for Children* finn resevwar delegasyon *Site EDC* diferan rezyon dan Moris ansam avek manb LALIT ki finn remet li dosye lakaz lamyant pu demar enn lanket.

An Ziyet 2018 Gran Manifestasyon dan Port Louis organize par LALIT, ansam avek abitan lakaz lamyant ki regroup enn 50-enn Site EDC. Lamars ti demare Lari St. Georges e fini kot biro Premye

minis kot nu ti remet let siyene par sak fami ki res dan lakaz lamyant.

An Septam 20218 LALIT kumans enn long saga (pankor reysi) pu gayn enn sinp kopi Rapor Addison lor lamyant. Pu kit rezon, Minister Lasante pe kasyet li dan fon kit tirwar. Li finn deside pu blok li. Samem zot finn dir nu. E drolman nu pa pe futi gayn enn kopi okenn lot plas. An mwa Zin 2022, depite Osman Mohammed inn dir lor Radio ki li ena enn kopi. Nu pa sir li ena kopi antye, ubyin zis so rekomandasyon, ki nu anfet ena.

An Oktob, 2018, 2yem gran manifestasyon dan Port-Louis kot 365 abitan prezan dan lamars, e kot zot adres let a Premye Minis pu dimann ki met enn taymtebul pu anlev lakaz lamyant e osi pu met Help Desk dan diferan site pu fasilite anrezistremman abitan ki ena lakaz lamyant.

Swit a nu rankont ar Ombudsperson an Zanvye, plitar an 2018 li ti pibliye so Rapor anyel ki rekomann ki kareman ranplas lakaz lamyant avek bann lakaz ki ofer sekirite e ki dirab.

2019

An Novam, LALIT met problem lakaz lamyant lor azanda politik

INVITASYON

Lasanble Delege Lakaz Lamyant
depi Komite Kordinasyon ar LALIT
partu dan Site EDC kot ena lamyant
antye Moris

Dimans 31 Ziyet 2022

Ler: 10.00 am a Midi

Plas: GRNW

Amenn u pankart avek nom u Site!

dan so program elektoral. Nu finn koz lor la lor Televizyon, lor Radyo e dan lapres lor la, osi byin ki dan nu prop piblikasyon, trak ek reynion.

An Desam, 2019 Minis Obeegadoo nuvo Minis Lozman, dimann LALIT sumet enn dosye konsernan lakaz lamyant. Tutswit LALIT avoy li enn dosye konplet avek, kuma anex, trwa lezot dokiman ofisyel ki pran pozisyon lor nesesite ek irzans ranplas lakaz lamyant, an okirans:

(a) *Extre Rapor Ombudsperson pu Zanafan*, 2017-2018.

(b) *Extre Rapor Komisyon Laverite ek Lazistis*, Volim 1, 2011.

(c) *Rapor Dr Sibartie depi Minister Lasante*, 2006

Me, Minis Obeegadoo li chomtayt. Li pa truv li enn priyorite pu azir.

2020

Mars 2020 dan zurnal MBC, apre enn vizit Site EDC Dubrueil, Minis Obeegadoo finn fer enn deklarasyon ki li pe “*met azur tu bann done lor lamyant atraver pei pu ki personn pa pu bizin res dan lakaz kot ena lamyant.*” Sa res zis enn deklarasyon san okenn aksyon apre.

Ut 2020 dan kad *Forum Nasyonal lor Lozman*, LALIT finn re-avoy Minis Obeegadoo, enn dosye lor lakaz lamyant avek demand pu li al delavan avek enn taymtebl formel pu ranplas lakaz

Let a Minis Obeegadoo apre anons dan bidze

Ser M. Obeegadoo,

Apre desizyon istorik dan Bidze pu demantle 1,800 lakaz lamyant e pu ranplas zot ar nuvo lakaz, lor prosenn 2 an, nu ekir sa let la pu fer demand ki sa travay inportan la kumanse dirzans. Nu dimann sa pu rezon lasante piblik.

Nu osi dimann pu pibliye enn “taym-tebil” pu demolisyon-rekonstriksyon, Site par Site, lari par lari, e ki ena “enn latap” dan sak rezyon pu ki fami konserne kapav gayn fasilite pu kontakte u ofisyel, pu fer laranzman neseser, amizir zot tur vini pu kraz zot lakaz, rekonstrir enn nuvo.

Li finn pran buku lane lalit alabaz parmi dimunn ki res dan lakaz lamyant pu ariv kot nu ete zordi. Asterla nu bizin asire ki demolisyon-rekonstriksyon fer dan enn fason an-sekirite, ase vit, e ekitab.

Salitasyon,

Rada Kistnasamy ek Rajni Lallah,

pu Komite Konzwin Abitan Lakaz Lamyant ek LALIT so diferan Rezyonal.

15 Zin 2022.

lamyant. Li pa finn reponn.

An Oktob 2020 LALIT avoy Minis Obeegadoo enn let uver sann-kut-la kot nu finn re-iter nu demand pu li vinn delavan avek enn plan pu retir lakaz lamyant, enn par enn, ranplas zot avek lakaz ki ofer sekirite pu lasante abitan. Ankor enn fwa Minis Obeegadoo finn swazir pu pa reponn.

Lokdawn

An 2020-21, lepidemi Kovid-19 finn kal mobilizasyon pu ranplas lakaz lamyant. Anmemtan, seki grav, se pandan konfinnman, Leta finn obliz tu dimunn, vye dimunn, zanafan, fam ansint, dimunn avek

tu kalite maladi deza, pu rezon saniter, res an-permanans 24/7 ferme andan dan lakaz lamyant pandan 72 zur avek tu sa lapusyer toxik dan premye lokdawn e pu ankor 13 zur dan dezyem lokdawn.

2021

Me 2021 - Avan bidze, LALIT ansam delege Site EDC antye Moris finn reysi, malgre Kovid, mobilize ase pu adres Minis Obeegadoo enn petisyon lor demand irzan pu anlev lakaz lamyant, re-ranz enn lakaz ki plis an sekirite kote lasante. Finn osi reklam ki pibliye enn “kalandriye” pu travay demoli-rekonstrir.

2022

Sa lane la, apre lanons dan bidze konsernan desizyon guvernman pu anlev lakaz lamyant e rekonstrir lakaz ki ena plis sekirite, LALIT finn re-avoy enn let a Minis Obeegadoo pu dir li ki asterla finn ariv ler pu azir e pu met enn plan pu demolisyon ek rekonstriksyon lakaz lamyant, enn taymtebul.

Asterla, ki nu pe planifye pu pli divan? Nu pe lans lapel zordi pu delege depi diferan site lamyant antye Moris vinn ansam pu reflesi lor aksyon fitir pu fer guvernman respekte so desizyon.

RK

David Antonuccio & Michael Pierce, Ero klas travayer,

Neglizans Kriminel Guvernman MSM

Ior Sekirite Alimanter

Bidze Padayachy, parey kuma Guvernman Jugnauth an zeneral, li for lor “koze” lor sekirite alimanter. Me, kan nu rod mezir irzan, kuraze, pratik, nu gayn zero.

Seki drol: avek nu kanpayn, plis avek veritab danze ki finn vinn divan nu lizye, nu kapav dir ki dan Moris *tu dimunn* anfaver sekirite alimanter. Li pa ti kumsa lontan. Me, zordi sey rod enn dimunn ki *kont* sekirite alimanter! Ar tors, u pa pu gayn enn sel.

Me, tuzur pena okenn mezir konkre lor gran lesel pu fer sa vinn vre. Lezot parti paret pa truv kimanyer pu fer sa, alor zot pa kas latet.

Warning Klas 1

Purtan, pei la finn gayn Warning Klas 1 pandan pandemi Kovid. Bato marsandiz, avyon marsandiz ti menase. Enn pandemi kuma Kovid – mem li pa osi mortel ki sartin lezot pandemi kapav ete – li finn donn nu enn premye warning pu pran prekasyon preliminar pu asir sekirite alimanter pli tar.

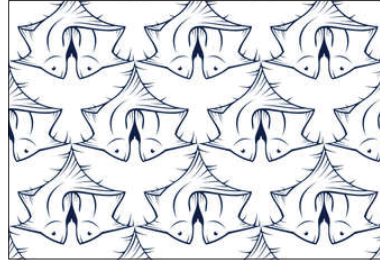
Ki sa Warning Klas I ti anfet vedir Guvernman Jugnauth ti bizin fer? Ena omwin 2 kalite zafer preparatwar ki Guvernman ti oredi fer.

Premye, asir matyer brit. Sa vedir asir semans, e kumans plante lor, dizon 1/3 later tablisman kot ena kann ubyin dan totalite kann tablisman dan antreliyn ki fini kumans prepare par gard espas ant sak laliyn kann alterne. Sa vedir organiz lelvaz lor enn pli gran lesel. Kumans aste e met dibut enn laflot bato lapes pu al dan Moris so 2.4 milyon kilomet kare lamer.

Answit, met dibut lizinn prezervasyon e transformasyon manze – pu seki rekolt dan plantasyon, osi byin ki pu prodwi lelvaz (dile ek lavyann) ek lapes.

Sa ti plis ki 2-an desela. Moris-Rodrig ti kapav zordi ena sekirite alimanter – anterm danre de-

baz, delwil kwi-manze, manze frigorifye e manze dan bwat. Me, sa, li tuzur preske zero.

Desin Escher

Warning Siklonn Klas 2

Lerla, nu finn gayn Warning Klas 2. Lager dan Ikrenn, an konbinezon avek sanksyon ekonomik Lamerik kont Larisi, finn menas furnitir manze debaz onivo mondyal. Larisi ek Ikrenn prodir 30% dible-ek-may pu marse mondyal, e sa li menase. Delwil kwi manze, sa osi, enn gran parti dan marse mondyal li sorti sa 2 prodikter la depi zot fler soley. Answit, Larisi prodir laplipar tu sa 4 fertilizan ki servi dan plantasyon manze partu dan lemond.

La osi, pa naryin mem? Li pa sifi pu Padayachy ofer innsenitiv pu ti-planter. Non. Bizin diriz, obliz, tablisman – gran proprieter later – diversifye. Lavenir disik alonterm, li byin som detut-fason, alor kifer Guvernman Jugnauth kontinye vid sibsidi dan enn lindistri dan tru, kuma li pe fer? Par enn espes tandans kurbe divan klas kapitalist? Par enn espes lespri konservater ki pa kapav mazinn pli lwin ki kann? Akoz kann enn tigit pli tipti ki bondye?

Warning Siklonn Klas 3?

Kan ariv Warning Klas 3, li pu tro tar.

Lerla, kan nu tu desann dan lari aköz enn sel ku nu lizye uver aköz nu vant vid, li pu tro tar. Manze pa pu surse dan sa lari kot nu finn desann pu manifeste.

Gran patron lindistri kann li kontinye asize lor laplipar bon later agrikol, e prodir naryin apar kann.

Pli pir, si zame li servi so later pu kiksoz lot, ki li ete? Li bayant li. Li morsle, vande. Vann later agrikol pu batir sipaki vila deryer difil barble, kot ena enn gro geyt kot zom arme fer gardyin? Lerla milyarder ek oligark vinn kasyet laba dan enn dezyem rezidans? E Guvernman Jugnauth vann enn permi rezidans sipa mem enn paspor Morisyin ar zot?

Sa 2 zafer la – kann e vann later avek so vila ar milyarder – sa, Guvernman Jugnauth donn sutyin konkre. Li vid sibsidi par milyon, sinon par milyar, ladan. Li partaz permi – kumsidire gato piman – ar patron tablisman pu li al rwinn later agrikol par met terin golf ek soping-morl. Li ankuraz spekilasyon, e kree kad legal pu vann sitwayennte dan bann biznes gembling lor valer later, setadir imobilye.

Seki nu bizin li sinp. Pran enntyer later tablisman anba kann, ras kann, plant manze debaz. Uswa, pas enn lalwa pu fors tablisman re-organiz so laliyn kann – 2 ranze koste, 2 ranze espase ase pu plant antre-liyn sak lane kan fini kup kann kurt; dan 7 an, pu liber enn imans terin. Lerla swa tablisman pran dimunn, plant manze antreliyn – may, zarike, pomdeter, fler soley, pistas – swa Guvernman obliz li donn bay Rs1 par an par arpan antreliyn. Resers finn montre li pa afekte kann.

Me, saki LALIT so demand vedir, li sinp. Se lamas dimunn ki travay dan sa pei la ki bizin kontrol desizyon lor kimanyer servi later pei la. Se sa li demokrasi elemanter. Sa bizin revandikasyon prinsipal tu parti politik: kontrol demokratik lor gran siperfisi later pei. Travayer bizin exziz sa depi tu parti. San sa, klas travayer bizin rezet bann parti politik.

Anmemtan – e pa apre leku – nu bizin mobilize pu fors Guvernman Jugnauth pu obliz tu tablisman – e

tu ansyin mulin – pu transform zot infrastruktur otur mulin an “linite prezervasyon e transformasyon manze”, setadir lizinn alimenter. Laba pu kapav met dan bwat, frigorifye, friz-drax, fer delwil kwi manze depi pistas ek fler soley, e devlop prodwi kuma manze deza prepare dan bwat, e frigorifye. Bizin met sek e kraze – may, pomdeter, friyapin, manyok – tu kapav servi pu lafarinn. Seki pa servi, Moris kapav ekspote ver pei vwazin. Kumsa nu gayn deviz anmemtan. Kumsa nu fini asir plas travay dan enn travay diyn pu tu kalite metye.

Anmemtan, nu bizin mobilize pu obliz Guvernman fez-awt tu sa permi ki li donn bato-lapes depi deor. Sa bann bato la pe fer piyaz dan lamer nu Repiblik, an-esanz pu enn ti-fiz. Kifer nu pena enn gran lindistri susteynebil, pu lapes? Kifer? Sa osi pu kapav furni pwason pu lizinn prezervasyon e transformasyon manze.

Tu kalite prodwi alimenter avanse kapav kree pu marse “nish”: *vinnday pwason, rogay brinzel, kari urit, etc.*

Kumsa, pena zis sekirite alimenter, suverennte alimenter, dan sa lepok difisil. Me, ena prodiksyon. Me, ena travay stab. Ena eksportasyon.. Ena deviz ki rantre. Nu bi dan LALIT se pu mobilize pu sanzman revolisyoner ki rann sa posib. Travayer, antan ki enn klas, bizin pran desizyon ansam lor kimanyer servi later. Li sinp. Sa-mem demokrasi. Li elemanter, li esansyel, ki sekirite alimenter, manze pu lepep antye, bizin su kontrol lamas dimunn.

LALIT finn e pe kontiyn mobilize pu sa kalite sanzman la pandan dezane. An 1984, par exanp, nu finn fer enn kanpayn onivo nasyonal dan vilej-horl partu. Ti apel sa “Disik, ki Lavenir?” Ki Guvernman Jugnauth alepok ti fer kont nu? Represyon! Sa so deviz. Nu gayn ka lakur okriminel. Sanse nu ti pe fer slayd-sho (espes enn pawner-poynt lontan) san travers divan Bord Lasansir. Kan nu lor sime pu gayn viktwar dan nu ka

– nu avoka ti Kader Bhayat – ki Guvernman Jugnauth ti fer? Li pas enn nuvo lalwa kot interdir kareman slayd-sho ki napa pas atraver Bord Lasansir. Me, nu finn kontiyn nu kanpayn kont monokiltir kann, e pu lamas dimunn pran kontrol lor desizyon lor kestyon later.

Abe, ki obstak ena pandan nu kanpayn 40 an? Pandan 40 an, nu pe lite pu lamas dimunn pran desizyon lor kimanyer servi later dan so lintere – pu manze, pu kree anlwa, pu lozman, pu gayn deviz.

Kot obstak sorti?

Nu ule repet li: “tu dimunn” anfaver sekirite alimenter zordizur. Guvernman, tu parti lopozisyon, tu dimunn ki pran pozisyon lor lagazet, lor radyo, lor TV, zot dakor bizin prodir manze. Alor, kimanyer sefetil ki Moris kontiyn inport 75% a 80% nu manze, inklir totalite nu danre debaz? Kifer? Apar lefet ki desizyon tuzur res dan lame proprieter tablisman ek enn guvernman ki sumet divan gro kapital.

Obstak 1: Guvernman

Enn pare lot, Guvernman MSM, Travayis, PMSD, MMM, zot tro kapon pu fer fas tablisman. Zot kurbe. Zot distribye permi pu permet tablisman morsle-vann so later agrikol. Mem, kan zot dan Lopozisyon, la osi, mem par demagozi, zot napa dir bizin obligatwarman liber later pu prodir manze lor gran lesel. Ki zot Guvernman, ki zot Lopozisyon, zot tultan pe koz enn-de leti, sipa enn-de fler, sipa enn-de zepis, sipa enn-de legim dan enn laser. Alor, ki nu bizin fer? Nu bizin mobilize pu fors Guvernman pu fors tablisman pu liber later pu plantasyon ek lelvaz, e pu met dibut lizinn pu prezerv e transform manze.

Obstak 2: Medya

Kote medya, ena enn lot problem – ki li MBC, lapres ekrit ubyin Radio. Zot napa kapav pronons bann mo, ni ekrir bann mo kuma “obliz patron tablisman fer kikseswa”, mem fors zot investi dan plantasyon danre

debaz, lelvaz, lapes lor ban. Mem si lepep krev defin, zot tro per pu pronons sa parol la. Lapres mem per pu fer apel pu Guvernman aret donn permi ar tablisman pu morsle-vann so later agrikol, pu batir vila delix lor la, pu konstrir pisinn ek terin golf. Avek lorer, nu remarke ki enn lanpir lapres li anfet vann later, setadir li-mem li dan biznes fonsye, imobilye, sipa “real estate”. Nu pe fer referans a *L’Express Property*. Alor, Sentinelle li form parti problem la, pa solisyon la. Enn lot grup lapres, Defi Medya, li ena enn sikirsal apel Defi Deals ki vann konze dan lotel.

Obstak 3: Birokrasi Sindikal

Trwazyem obstak se lidship muvman sindikal, ki finn ase birokratize e ki nepli bann sindika ki inser zot dan realite lalit ant klas travayer ek klas patron. Zot plito ed klas patron pu fer so rulman.

Mem kan lider sindikal siyn dokiman ki nu tu prepare ansam – enn seri lorganizasyon fer travay kolektif – kuma nu *Charter for Food Security*, zot zis siyne, kit zot sinyatir lor papye la. U pa tann zot dan zot konferans depres, zot lasanble sindikal, lor zot reynion sayt, reysi integre sa tem la dan zot travay tulezur. Zot paret inn vinn inkapab fer sa. Zot pa mobiliz zot prop manb anfaver sekirite alimenter, e si zot fer li, zot ena enn lafreier total ki anpes zot mobilize pu fors Guvernman pu li fors tablisman investi dan prodiksyon manze inklir enn lindistri lapes. Anplas sa, zot fer bann lalis – stil karne rasyon – kupe kole, enn seri pwin, ki enn pa liye ar lot. Zot pa reysi truv sanzman imans ki nesaser pu zot prop manb. Zot pa futi truv zot manb kuma enn parti enn klas apel “klas travayer” ki ena lintere an-komin. Dabor klas travayer ena lintere asire ki tu fami ki truv dan klas travayer ena sekirite alimenter.

Ala kimanyer lalit bizin kontiye pu ki klas travayer gayn kontrol lor tu desizyon ki afekte lavi klas travayer – akumanse par manze ek lozman – tulde konsern kontrol lor later pei la.

RK ek LC

Jabaljas ek Bulbak

Jabaljas: To finn tande, Bulbak: lapolis pe rod bann manb Grup Latanier. Dapre seki dimunn pe dir, zot pu al ferme aköz enn sega zot ti sante.

Bulbak: To sir seki to pe dir? Kot to finn tann sa?

Jabaljas: Enn bon kamarad pu mwa finn tann sa lor radio.

Bulbak: Abe Grup Latanier, depi lontan nepli existe. Pu ki rezon lapolis kapav pe rod zot aster?

Jabaljas: Anfin, mo kamarad finn zis tann tit sa sega la. Lerla li finn rapel ki sa ti enn sega angaze ki Grup Latanier ti pe sante dan lepok zot ti byen popiler.

Bulbak: To kamarad la pa finn dir twa ki sa sega la ete? Mo sir zot pe fer enn mari erer.

Jabaljas: Ayo, Bulbak: tultan kan mo gayn enn nuvel sir lor radio, to pa krwar mwa: ala mo pu dir twa tit sa sega la. Lerla kitfwa to pu krwar mwa.

Bulbak: Tu seki mo pe dir se kitfwa to kamarad finn mal tande seki radio ti pe anonse. Ale, dir mwa tit sa sega angaze ki lapolis finn deklar ilegal.

Jabaljas: Ala mo dir twa tit la: "Krapo Kriye!"

Bulbak: Mo ti kone twa ek to kamarad pe fer erer. Sa sega ki lapolis finn deklar ilegal, se enn sega resan apel "Poliko Krapo". Dimunn finn fini ferme tu parski zot finn poste sa sega la lor fes buk.

Jabaljas: Sirman parol dan sa sante la byen grav pu ki lapolis aret dimunn, ferme.

Bulbak: To kone, Jabaljas, mo finn lir tu parol dan sa sante la, mo pa finn truv nanye grav ladan.

Jabaljas: Abe si lapolis pe aret dimunn brit-brit aköz sa sega la, kot to finn lir sa bann parol la? To pa per ki lapolis ramas twa osi?

Bulbak: To ena rezon pran mo traka: me enn lagazet finn pibliye tu parol sa sante la net. Alor li pa kapav finn vinn ilegal pu lir seki ena dan lagazet.

Jabaljas: Krwar sa twa: zordi zur lapolis kapav ramas ninport ki sann la, ferm li e lerla li bizin rod lamone kosyon pu ki mazistra fer larg li.

Bulbak: La, to gayn rezon: si lapolis pa futi met enn vre sarz kont twa kan fini ferm twa, lerla zot met sa sarz "Rog ek Vakabon".

Jabaljas: Seki mo pa konpran, Bulbak: kifer lapolis pe rod ferm dimunn pu enn wi pu enn non? Si to asize dan bor lamer Maybur, si to asize dan Zardin Konpayni ek bat lor enn deksi ek enn kalchul, si to pran foto enn minis ki finn gayn somey dan parلمان?

Bulbak: Kitfwa lapolis prefer ki dimunn konsantre lor sa kalite betiz la, plito ki lor bann deriv plis grav.

Lalit an-Aksyon

LALIT finn kontiyn asire, pandan tut-long-pandemi, ki nu striktir fonksyone. Savedir nu brans, nu Komite Santral, reynon ebdomader, ki nu dedye pu develop nu program politik, reynion redaksyon Revi, tu finn kontiyn zwenn atraver Zoom ek WhatsApp kan li pa ti posib zwenn an ti reynion prezansyel. Petet nu sel parti politik ki finn gard tu so striktir an-mars. Mem pandan lokdawn an 2020 ek 2021, nu ti ena enn sistem kolektif pu fer enn dayeri lokdawn ansam, bileng Angle ek Kreol lor nu sayt ek facebook.

Savedir asterla ki restriksyon finn asupli, li posib pu nu striktir antan ki parti re-epannwir pli fasilman.

Antuka, nu finn reysi met azur nu program kont tortir par polisye. Nu finn reysi komant bidze dan enn fason perkitan politikman dan enn fason kolektif. Nu finn sezi lokazyon pu azir lor size Diego/Chagos. U kapav lir lor tu sa developman la dan nu Revi. Tu finn posib aköz nu ena enn lexisans reyel ki finn ekziste, lor letan, antan ki parti politik.

Nu finn osi reysi fer sertin gin politik inportan: pu premye fwa, Bidze finn anonse ki pu rekonstrir lakaz lamyant osi byin ki kase, e finn mem alwe enn som dan Bidze pu sa. LALIT pe prepare pu asire ki sa vinn vre, e fini fixe reynion delege depi tu site kot ena lakaz lamyant dan Komite Konzwin LALIT.

Nu finn selebre *Fet Travay* Grand Rivyer avek zis nu manb sa lane

Sherry Singh so Grav Alegasyon kont Jugnauth

la, e sa aköz restriksyon saniter, me li ti enn rasanbleman spesyal dan lesans ki orater LALIT, Ram Seegobin ek Rada Kistnasamy, finn ed nu resantre nu rol antan ki parti politik. Sa finn konkretize dan enn reynion Zoom so semenn ansuit. Ram Seegobin ti fer nu tu rapel ki nu bi se pa zis, par exanp, sekirite alimenter kom tel. Buku dimunn anfaver sa asterla, sinon tu dimunn. Nu bi se pu klas travayer pran desizyon lor kimanyer itiliz later pei, inkliir kestyon plant manze. Nu enn parti “lalit deklas”, enn parti sosyalist revolisyoner ki ena enn ket permanan pu liye seki pe arive zordi avek lalit pu sosyalism. Enn demand otur sekirite alimenter reysi amenn sa inifikasyon asterla e lavenir: nu pe anfet permet lamas dimunn deside lor ki fer ar later, kan nu revandik “sekirite alimenter”.

Astserla, nu manb an-plin preparasyon pu nu Kongre politik, ki nu pe apel enn nom gate “Kongre 6-Zur”, pu etidye sa kestyon la pli an-profonder, e pu re-santre nu parti lor la. Li pu an Ut ek Septam, e sak grup ki pe prepar enn sesyon demi-zurne, deza pe zwenn. Se sa oryantasyon politik, sa re-fokes, ki pu permet nu fer aksyon ki liye leprezan avek nu vizyon pu fitir. Lezot parti suvan fer aksyon ki dan vid, zis elektoral, u ki ena kareman enn move lefe politik (mem sinon-intansyone). Nu, par kont viz pu ranforsi lalit klas travayer ver sosyalism. E dan sa lalit la, nu bizin fer nu lespri travay!

RL

Picasso, Pizon Lape

Kan sef *Mauritius Telecom* Sherry Singh, ki ti pli pros kolaborater Premye Minis Pravind Jugnauth, finn donn so demisyon *Telecom* kumansman Ziyet, rezon li finn furni pu so demisyon se lefet ki Premye Minis finn donn li instriksyon pu permet enn antite etranze rant dan data innternet. Sa efektivman vadir enn instriksyon Jugnauth pu Singh uver geyt pu espyonaz total lor tu rezo sosyal osi byin ki tu korespondans. Li enn alegasyon grav. Li frol sedisyon. Alor, M. Singh finn refize, e finn sumet so demisyone. Se, sa li dir. Me, M. Singh pa finn ni furni detay, mem pa dat, ni prev. Li azir kumsidire li ena prev, me li pa donn li. Li dir li ena krint sa pu kree enn problem “diplomatik”. Dan LALIT, nu dakor ar Jean-Claude de l’Estrac ki dir M. Singh bizin rakont *tu*. “Sherry Singh finn dir tro buku pu li pa dir *tu*.” Sa, li premye pwin. Sherry Singh ti travay dan enn organism semi-piblik, alor li dwa enn explikasyon piblik. So akizasyon tro serye pu badine ar alegasyon vag.

Ansuit, pli grav, Premye Minis so fason niye sa akizasyon la, li byin tyed. Gete ki li finn dir kan lapres poz enn kestyon spesifik:

Q: “M. le Premye Minis, par rapor a deklarasyon ki l’ex-CEO de Mauritius Telecom, Sherry Singh, finn fer yer lor enn radio prive, sertin so bann propo konsern u direktaman. Ki u reaksyon?”

R: “Mo pa pu rant dan tu so bann propo ki li’n tenir. Me mo kapav dir, par rapor a enn alegasyon ki li finn fer, li pe koz manti. E dayer, **mo dir si limem li krwar dan sak mo ki li finn profere dan sa alegasyon la, kom enn sitwayin responsab, e sirtu si li serye e li pa enn bluffer, ki li al lapolis**, li fer enn deklarasyon. E enn lanket pu fer.”

Seki nu retenir, se li pa enn demanti fran. Li paret enn demanti ki parsyel. (Get sa parol ki nu finn met an bold la.) Li ti kapav azute

apre so fraz “li [Singh] pe koz manti”, kiksoz kuma “zame mo pa ti dimann li fer sa”.

Dezyem demand LALIT, alor, se Premye Minis bizin fer enn deklarasyon formel pu reponn akizasyon kont li. Enn Premye Minis bizin vinn eklersi sa akizasyon la.

Lezot pwin

Lezot pwin ki LALIT bizin mansyone pa manke.

1. Jugnauth so repitation lor kestyon Amandman ICTA an 2018, e lor propozisyon so bann dimunn pu nuvo amandman 2021, li uver posibilite pu sa kalite alegasyon ki Singh pe fer kont li. Deza Jugnauth ti pe permet Leta rant dan data prive, e rant plis ankor. (Get nu Revi ek websayt Desam 2018 ek 23 Avril 2021 respektivman pu nu pozisyon.) Nu pa rapel Jugnauth pe fer okenn deklarasyon kan Lakur Siprem dekret enn kloz lalwa ICTA anti-konstitisyonel, ni li pa finn amand li dan sa sans la.

2. M. Singh pa ti lev lavwa kont Amandman ICTA an 2018, li nonpli. Ni li pa finn koz kont propozisyon nomini politik Dick Ng Sue Wa ansarz ICTA an Avril 2021. Li finn res trankil. Alor, so kredibilite lor kestyon servi data innternet inn antame.

3. Oblize mansyone ki Singh so lapey Rs700,000 par mwa, li grotesk. Enn gran proporsyon travayer Morris pe tus saler minimem, Rs12,000 par mwa. Li tus 60 fwa plis ki lezot dimunn. Manyer li koze, li normaliz sa inegalite terib nu sosyete. Anplis, bizin poz kestyon, pu ki li pe rule? Li ranz sato. Li reysi flat e rekiper sindika dan lantrepriz kot li CEO! Li enn gran meter-ansenn, avek so makiyez dan lame. Li enn lepok kot popilism danzere pe monte, alor nu oblize, anmemtan nu pe kritik Jugnauth e rod tir li dan Guvernman, poz kestyon lor sa kalite sover oto-deklare ki lev latet enn ku kumsa.

Aret Lapolis Ansivil fer Tortir!

Pandan tut long listwar LALIT, mem depi avan nu vinn enn parti politik an 1982, nu finn opoz vyolans par ofisye Leta, sirtu lapolis.

Nu finn mobiliz viktim sa britalite la.

Nu finn mobiliz bann madam vev, lafami antye, sirvivan sa vyolans la.

E se tu seki nu finn aprann depi viktim pandan sa travay politik la ki permet nu zordi prezant sa Program la.

Christopher Pierre-Louis e Krishna Seetal

Temwanyaz sirvivan tortir M. Christopher Pierre-Louis ek M. Krishna Seetal reprezant enn flanbo laverite lor sa tru obskirite otur bann raket extorsyon, dan lekel lapolis ansivil Moris pe opere. Sa de zenn-om kuraze finn amenn enn lekleraz lor sa inpinite, sadism, tortir ek extorsyon dan lafors polisyer Moris, sirtu dan CID ek ADSU. Lexistans sa lemond obskir inpinite finn sirtu tolere par Guvernman e par bann elit dan pei. Me, kan fini expoz li kumsa dan gran lizur, aster bizin fer aret li. E bizin fer aret li tutswit. Ena parmi ofisye CID Terre Rouge an-disgras finn arete, ferme dan kaso lerla large lor kosyon.

Non a inpinite!

Anu sezi sa lokazyon, antan ki enn sosyete antye, pu kumans demantel sa inpinite otur vyolans par ofisye leta. Sa long prosesis metikile pu analize, organize, formil demand politik, ki finn fer par lasosyasyon JUSTICE ant 2003-2010 avek kontribisyon depi diferan kuran lopinyon anplis de kuran LALIT (Yvan Martial, defin ansyin Sef Ziz Rajsoomer Lallah, Avoka Jean-Claude Bibi ek Michel Ahnee, Lindsay Morvan ek MPRB, *Muvman Liberasyon Fam*), e osi par LALIT li-mem pran depi 1979 vini-mem ziska zordi, rann sa posib asterla ansam avek sa bann nuvo temwanyaz pu progres enn pa divan kont tortir.

Avan temwanyaz Christopher Pierre-Louis ek Krishna Seetal, e apre sulevman demas pu proteste kont tortir Kaya inn sibir dan lame

lapolis an 1999, ti finn deza ena dimunn ki finn donn temwanyaz lor sa kalite tortir. E, sa finn arive lor plizyer lane depi sa sulevman Fevriye 1999 la. Me, temwanyaz viktim tortir finn suvan inyore par bann elit. Zot pa'le tann parle.

Video-klip

Me seki diferan zordi se, ansam avek temwanyaz M. Pierre-Louis, ena enn video klip lor tortir ki limem li finn sibir alepok (sa li ti an 2019) e sa video la inn vinn dan domenn piblik kan li finn pibliye lor ininternet fek la. Anplis, sa dezyem temwin, M. Seetal, finn inkriminn sa mem-mem band zom pu mem-mem kalite tortir, e li ti mem tir zot dan parad identifikasyon *avan* sa video klip vinn piblik lor web. Sa vedit ena prev konkliyan kont sa bann gard la. Kan asterla, sa video-klip kot pe montre sa kriote sistemik la ansam avek imilyasyon intansyonel ek brital sa bann zenn-om an detansyon la pe sirkile dan piblik, sa finn sulev enn tole. Me tole, byin sir, napa sifi.

Video klip ena de surs anparalel: Avoka RamaValayden, zordi enn dirizan *Linyon Pep Morisien* (LPM), ti, 2-an desela, formelman sumet lapolis enn kopi sa video-klip. Kumadir sa finn al perdi dan enn tru san fon. Lerla, pli resaman, kikenn finn kit enn lot kopi dan enn bwatalet kikenn apel "Daren Aktivist", ki li, li finn donn sa ar Bruneau Laurette ki, li usi, li enn lot lider LPM, ki finn eplord li lor ininternet. Depi lerla, madam ki ti donn sa video klip a Me. Valayden finn anfet rekonet sa video klip onnlayn la kuma

enn kopi mem video. Dan enn intervyu lor Tele Plus, madam la finn explike kuma so ex-mari, enn sa bann ofisye CID arete lor sarz tortir, ti kit sa fayl video la lor so laptop. Tusala pu dir temwanyaz M. Pierre-Louis li ena pwa adisyonel avek prev video, enn prev irefitab. E temwanyaz M. Seetal, ki ti fer avan video la vinn piblik, vinn azut ankor prev kont sa set ofisye lapolis konserne la.

Bann elit dan pei pe oblize konsede ki sa tortir ki, avan, swa zot finn nye uswa zistifye, e suvan vasiye ant nye e zistifye, anfet bel-e-byin existe. Zot pe bizin admet li buku pli pir ki "pa zistifyab". Li orib. Bann elit dan pei truv li difisil pu aksepté ki zot Rupé tax pe servi pu anplway ofisye leta pu servi Tazer, zarm elektro-shok, kuma instriman asolt sexyel. E ki pu arive si sa ariv zot? Ubyin enn zot prop fami pros? Alor samem video-klip la pe lev enn tel tole.

Alor, ler pu rann kont kapav finn, finalman, arive. Me, ena travay ki pu bizin fer.

Ler inn arrive pu ena veritab lanket, ka lakur, zizman e santans. Nepli kapav kontinye avek sa ansyin pratik pu fer kover-ep lor kover-ep. Avan sa ka-la, kover-ep li seki nu finn truve depi Minis Linteryer, atraver Komiser Lapolis, atraver National Human Rights Commission, e mem depi sindika lapolis, al ziska so *Independent Police Complaints Commission*. Inn ler pu kareman expilse sa kalite gard depi dan Lapolis. Pa zis sispann avek ful lapey.

Inn ariv ler pu nu tom dakor lor enn *program* kimanyer aret sa konportman revoltan par bann

fonksyoner. E inn ler pu aret li tutswit. E pu etabli ki “nu” rol, sakenn dant nu, dan tusala. Sa pu permet nu mobilize, kuma bizin, lor baz enn tel program. Ki bizin fer? kisannla bizin fer kwa?

Premye Minis ek so Komiser Lapolis

1. Premye Minis Pravind Jugnauth, kuma Minis Linteryer, bizin fer enn deklarasyon formel ar popilasyon lor seki li ena lintansyon fer pu aret tortir ek vyolans polisyer kont dimunn ki zot arete. Premye Minis nepli kapav kontinye repet sa mem tez ena enn-de “brebi galez” kuma li ti finn fer dan Parlman apre video tortir inn vinn piblik.

2. Komiser Lapolis, bizin piblikman warn tu ofisye lapolis ki pu kareman expilse zot depi lafors polisyer si zot inplike dan sa kalite aksyon la. Tu seki azir an konivans uswa fer kover-ep pu usi expilse. E pu aret zot e pu met sarz kont zot.

3. Ofisye inplike dan tortir dan klip video bizin *tu* arete ek purswiv, e antretan expilse depi lafors polisyer dan lintere piblik. Li enn menas kont lasante piblik pu kontinye gard zot lor lalis anplwaye. E li napa enn “drwa imin” pu res dan enn plas travay kuma polisye. Fode enn polisye pe akonplir so rol, setadir furni enn servis piblik.

4. Antan ki Premye Minis, M. Jugnauth, bizin tutswit dimann exkiz, lor nom Leta Moris, a viktim vyolans polisyer.

5. Antan ki Premye Minis, li bizin byin vit vini avek enn lalwa reparasyon – ki kapav lor enn baz fix, dizo Rs 1 milyon a Rs 2 milyon. Pu ki viktim lib pu reklam reparasyon mem kan letan finn pase, fode ki abroz sa dele 2-an ki ena pu purswiv enn ofisye guvernman.

6. Premye Minis bizin amenn enn lalwa pu met dibut enn biro “Protekter Deteni”. Sa biro bizin ena enn staf byin kalifye ki ena lotorite pu vizit ninport ki kaso dan stasyon lapolis e vizit ninport ki selil prizon san donn notis, e prepar ka pu expilse, e pu lerla ena

purswit par DPP. Lexistans enn tel biro kapav usi met enn stop avek sa pratik orib kot polisye ansivil sistematikman buz deteni depi enn plas a lot partu otur Moris, enn partik ki rann li preske inposib pu deteni kontakte so fami ek so avoka. Kumsa tultan enn deteni res dan proteksyon *zidisyer*. Sa biro bizin gard enn “Rezis Ofisye Leta ki finn deza akize fer vyolans, fer tortir, fer tortir liye ar extorsyon e pu gayn brayb”. Kumsa sa Protekter Deteni pu kapav etabli enn patern, e pu kapav deklans prosedir pu fer expilse enn ofisye akize dan plizyer ka, lor baz enn balans probabilitate ki zot reprezant enn danze pu stennding lafors polisyer e enn danze pu sosyete an zeneral. Sa biro la pu usi kapav anket afon lor sa bann instriman tortir, e etabli kisannla ki kud sa bann sak guni pu fer kagul, sipa kapison, notwar e pu kone dan ki fayling kabinet stor sa bann Tazer ilegal la.

7. Premye Minis bizin azir pu ki lalwa napa aksepte konfesyon kuma valid omwin ki sa konfesyon fer libreman divan Lakur. Si lapolis pa futi vinn pruve ki enn konfesyon ki santral dan enn lanket pa finn gayne atraver mwayin ilegal, lerla prosekisyon so ka nepli tini, sarz bizin reye. (Sa li pu parey kuma introdiksyon lalwa pu inplemant seki apel “Zizman Miranda” ki Lakur Siprem Lamerik ti rande an 1966 e ki finn dan lapratik preske elimin sa tortir bann sispe ki ti telman repandi dan Leta Zini Lamerik avan 1966.)

8. Premye Minis bizin pran langazman pu aboli sa sistem Sarz Provizwar. Sa sistem lamem ki permet lapolis fer arestasyon arbitrer ninport kisannla zot ule, tortir li, e lerla apre met fos sarz. Sa demand la finn sanses re-itere pa zis par LALIT ek Justice, me par diferan Prezidan Bar Kawnsil, avoka, mem par DPP limem.

Sindika Lapolis

Sindika Ofisye Lapolis, li relativman enn nuvo institisyon, finn totalman fel dan zot premye devwar, setadir zot devwar pu

protez repitasyon zot *corps de métier*. Kan nu, dan LALIT, pandan plizyer deseni nu finn fer demand pu drwa pu lapolis e gard prizon sindike, nu ti tultan fer li kler ki sa pu uver posibilite pu bann tel sindika konturn sa yerarsi, ki pandan telman lontan, finn toler e mem defann vyolans, tortir ek raket extorsyon. Sindika bizin adopte kuma prinsip ki zot pa pu defann manb individyel ki akize vyolans, tortir ek extorsyon brayb. Anmemtan, zot bizin defann e protez zot manb ki denons sa kalite pratik la. Osi sinp ki sa. Si u enn polisye, u ena pu zwenn dan sindika ki ena sa prinsip la.

Parlman ek parti politik

Parlman, inklir Lopoizyon, ek tu lezot parti politik extra-parlmanter, bizin ena parmi demand inportan dan zot program politik ek lor zot azanda politik, enn plan pu aboli tortir. Zot bizin vinn avek propozisyon kimanyer anpes vyolans polisyer, tortir e extorsyon brayb atraver vyolans. Sa inklir evit kree listeri otur “*law and order*”, me plito res rasyonel. E sa inklir enn veritab program politik pu aret vyolans par tu ofisye leta, lor baz similer ar seki dan sa lartik la.

Mazistra

Bann mazistra finn tro lontan ferm lizye e bus zorey kont tortir kan viktim raport li divan zot dan Lakur. Pu sa konplisite la arete, Sef Ziz bizin organiz pu ena sanzman swivan:

- Mazistra dan zot renyon Vandredi bizin diskit problem ki zot ena kuma konplis tortir. Zot bizin vinn avek enn plan pu asire ki zot, kuma enn “*corps de metier*”, asir enn garanti pu sekirite fizik ek mantal pu ninport kisannla arete par lapolis. Mazistra bizin rapel polisye ki amenn deteni divan zot ki tu deteni, ki pe atann so ka pas Lakur, zot su sipervizyon zidisyer. Sa li enn definisyon ki “*Moris pa enn leta polisye*”. Zis dan enn leta polisye ki lapolis gard dimunn prizonye. E pu sa rezon

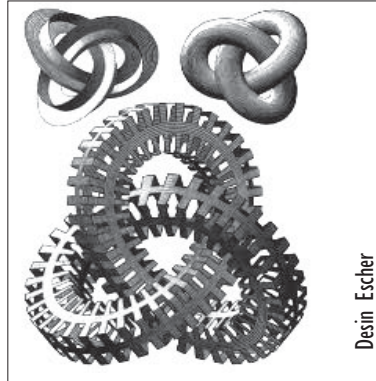
la ki Mazistra ena responsabilite moral ek legal pu asir byinet ek sekirite deteni. Sa *corps de métier* bizin asire ki Moris pa vinn enn leta polisyer. Sak fwa ki enn mazistra ordonn pu ena “enn lanket” kan enn deteni fer enn konplint dan Lakur kumkwa li finn sibir britalite polisyer, Mazistra ena responsabilite total pu protez deteni la e usi pu swiv depi “Zur Enn” kimanyer lanket lor sa konplint britalite polisyer pe progrese. Ena sa ka notwar kan ti fer enn demand divan enn mazistra pu li donn enn Lord Lakur pu deter lekor enn misye ki ti truv lamor dan lame lapolis an 1979 pu ki kapav fer enn nuvo lotopsi. Mazistra ti pran pa mwins ki 17 zur, diset zur, pu li akord sa Lord Lakur la. Pandan sa 17 zur la, leta lekor finn deteryore a enn tel pwin ki li ti fini vinn difisil pu gayn prev bate e tortir sa misye finn sibir avan li mor: Mazistra, dan enn tel ka, pu kone ki so bann koleg pa pu dakor avek enn tel kover-ep flagran vyolans Leta, aköz zot pu fini gayn enn rutinn pu diskrit sa kalite ka la dan zot reynon Vandredi.

- Dan lavenir, tu kandida ki swete konsidere pu nome kuma Mazistra uswa Ziz plitar dan zot karyer, bizin pratike pu omwin 6 mwa kuma avoka pro-bono pu defann dimunn akize okriminel. Sa li pu inplik met anplas enn servis defans legal gratis pu tu dimunn. Kumsa kan zenn avoka travay dan sa servis la li pu form parti dan sa lantrennman nesaser pu zot aspir vinn enn mazistra uswa enn ziz. Sa pu ede par azir kuma enn kontrepwa dan sa maynd-set prosekisyon ki zordi malerezman minn zidisyer, e anmemtan donn “legal aid” a bann akize ki su sarz enn ofans okriminel. Bann akize pu kapav donn zot steytmint ar Lapolis dan prezans zot avoka, e zame san sa prezans la.

Bar Kawnsil

Bar Kawnsil, kuma enn “*corps de metier*”, bizin adopte enn *program* pu amelyor kondisyon pu pratike

kuma avoka okriminel – enn program kuma sann program la, par exanp. Bar Kawnsil bizin milite pu fer enn tel program vinn enn realite. Bar Kawnsil bizin met sa kalite program la lor azanda dan prosenn eleksyon zeneral: li bizin travay ver fer *tu* parti politik adopte li.

Dokter Kazyelti

Dokter dan kazyelti bizin asire ki zot pe respekite etik medikal debaz e moralite debaz antan ki imin. Zot pasyan, kan li enn deteni, li zot pasyan. Lwayote enn dokter li anver so pasyan. Se tu. Alor, dokter, pu kumanse, bizin pran pasyan so detay medikal *depi pasyan la*. Zot sertennman pa bizin pran linformasyon lasante depi enn torsyoner potansyel ki pe kuver pu so krim, ubyin krim so koleg polisyer. Medsin la bizin dimann ofisye lapolis ansarz pasyan la pu res andeor laport – kot li pa ni truve ni tande seki pasyan dir. Dokter la pa bizin *aval* nerport ki zistwar ki ofisye lapolis rakonte lor kimanyer pasyan finn gayn so bann blesir. Dokter bizin plito ekut avek atansyon seki pasyan la ena pu dir e sa konversasyon bizin fer an konfyans. Dokter la bizin examin pasyan avek enn lespri uver e gard antet posibilite ki pasyan la finn sibir vyolans kamufle ubyin finn sibir tortir telman grav ki pasyan la pe mem per pu explike. Dokter bizin fer apel pu gayn kudme depi lezot manb staf lopital dan bann rar ka kot zot santi menase par enn pasyan.

Lafami

Kan nu denons uswa expoz britalite polisyer, nu bizin atann

nu pu ena pu fer fas manb nu prop lafami ki swa, zot mem, lapolis uswa zot defann lapolis kut-ke-kut. Alor, kan nu pran pozisyon kont tortir, sakenn dant nu bizin prepare pu konfront kamarad ek fami, pu kumanse.

Lapres

Lapres ek sosyal-medya ena enn rol vital pu zwe dan expoz britalite polisyer, tortir ek extorsyon, e suvan, malerezman, zot usi ena enn rol dan provok li, e mem apre fer kover-ep. Rol pozitiv lapres, li byin koni, e li byin aplodi. Li rar selman ki expoz so rol negatif. Britalite polisyer li kapav provoke par bann kanpayn dan Lapres kumkwa “lapolis pankor aret personn dan sa krim krapile semenn dernyer” uswa “kuma sefetil pankor ena okenn arestasyon kan anfet ti ena dimunn ti pe fim gandya divan lizye lapolis?” Kaya, par exanp, ki pu anfindkont truv lamor kan li ti su sarz lapolis, ti arete apre sa kalite kanpayn dan Lapres. Lir buklet *Kaya's Death: Lawkeepers and Hypocrites* ekir par Jean-Claude Bibi. Nu met lor rikord ki lagazet *L'Express*, dan so faver, finn pibliye enn *mea culpa* dan enn editoryal byin apre.

Me problem prinsipal Lapres, li ayer: apre finn expoz tortir par lapolis e mem mert kan deteni truv lamor, Lapres ena tandans tom dan pyez manipilasyon par polisyer individyel. Mem kan ena enn klip video kot klerman korbor Christopher Pierre-Louis so temwanyaz konvinkan, Lapres retom ladan. Zot pibliye lartik e mem paz lagazet antye, ki kapav rezime kuma enn ese stil-SC: “Lavantaz ek Dezavantaz Tortir.” Sa, zot fer krwar, swadizan “retablir balans”. Sa pratik la, li sirman rezilta sa sirdepandans ena zurnalist lor “fwit” depi ofisye lapolis individyel pu zot breking-nyuz lor krim. Lerla, kan lafors polisyer pe defann seki indefandab, Lapres trvu li dan pozisyon anbarasan kot li “dwa” ofisye lapolis kitsoz an-retur. Par exanp, kan Serge Victorine ti mor dan lame lapolis an 1979, lapres ti

pibliye enn fwit kalkile komkwa li ti ferme lor sarz enn vyol atos. Sa pa ti vre. Nu, ki ti defann Victorine apre so lamor, ti defann li malgre sarz kont li. E nek 35-an plitar kot nu al aprann ki anfet li ti wantted pu enn brakaz ordiner. Dan ka M. Marcelin Azie an 2003, Lapres ti pibliye tu kalite fos steytmint depi surs dan lapolis pu inkriminn sa pov misye la. E si pa ti ena DNA pu pruve 100% “pa li sa”, li ti pu al fini pa zis ferme pu 14 mwa, me pu lavi. Li ti finn fer enn fos konfesyon su tortir.

Lapres kapav aret sa konplisite avek Lapolis dan de fason: Insiste pu Komiser Lapolis fer enn deklarasyon formel dan tu ka “*high profile*” e refiz pibliye okenn “fwit” ki pa korbore.

Tutfason, Lapres ek Radio bizin realize sertin “deba” zot pa zis “deba”, me zot bann kestyon ki enn sel kote ena valer, deba finn fini lor la: par exanp, nu pa kapav re-debat eski esklavaz ena “lavantaz ek dezavantaz”. Mem lozik aplike lor kestyon tortir. Li tu sinpleman inakseptab. Nu bizin expoz li kumsa. E nu bizin eliminn li.

Konklizyon

Anmemtan, bizin gard antet ki bizin enn sanzman sosyete antye pu eliminn nesosite enn gran lafors polisyer – enn fwa ki sosyete vinn plis egal – parski lerla pu nepli bizin enn ta lapolis pu protez sa ti pursantaz dimunn avek zot larises mal-gayne kont sa santenn milye popilasyon afame san okenn puvwar, san larises e suvan san enn reveni ki permet li viv.

Lindsey Collen pu LALIT
15 Zin, 2022 (tradir e epdeyt par BK 28 Zin 2022.).

Link a versyon orizinal an Angle pibliye lor Websayt LALIT le 21 Zin 2022, <https://www.lalitmauritius.org/en/newsarticle/3061/how-to-end-torture-by-plain-clothes-policemen/>

Versyon Angle sa lartik la finn uni pibliye dan lagazet *L'Express* le 21 Zin 2022.

BUK RIVYU

On Racecraft: The Soul of Inequality in American Life

by Karen E. Fields and Barbara J. Fields

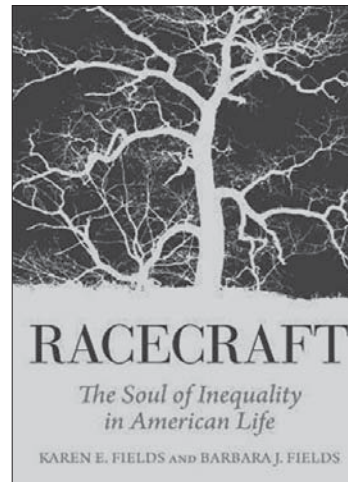
Sa liv “Racecraft” la absoliman bizin lir. Li dimann inpe konsantrasyon pu lir li. U bizin lir li lantman. Mo propoz sa parski li pe chalennj pa zis lopinyon bann rasist, me osi nu tu ki, dan enn sosyete done, partisip tulezur dan enn proses kot nu kree enn espes “realite topografik” ki furni konseps “ras” enn sertin lexisans, mem enn sertin stennding, mem nu kone ki li enn konseps san fondman syantifik.

Dan sa liv la, nu truve kimanyer inegalite deklas dan sosyete, inegalite ki pu kit rezon nu pa ule ubyin nu pa kapav ni demerde, ni fer fas, li surse dan lezot konseps kuma ras, kuma rasism, kuma “racecraft”.

Sa de serser, Karen ek Barbara Fields, zot servi mo “racecraft” pu fer enn konparezon avek “witchcraft”, setadir “sorselri”. Alor, petet nu kapav azard enn tradiksyon sa mo invante “racecraft” par invant enn pu nu an Kreol “raselri”. Me, li pa inkliir konseps “craft” ki implik enn travay iskil ki nu fer dan konstriksyon sa “realite” la.

Alepok, ti ena buku dimunn Lerop ki ti rasyonalist me ki anmemtan ti krwar dan witchcraft. Tulezur zot ti gayn “prev”. Karen ek Barbara Fields servi lexanp Martin Luther, sa gran filozof ennlaytennment, ki ti enn rasyonalist e ti krwar dan bondye e ti krwar osi dan sorselri.

E zordi, mem si nu kone ki “ras” pa existe, parey kuma bann “sorsyer” pa existe, rasism existe, parey kuma “witchcraft” ti existe, e ankor “existe”. E pa zis rasism, limem, ki existe, me osi enn lot zafer, seki zot apel “racecraft”, kot nu tu partisip dan trikot enn espes lexisans reyel otur “ras” ubyin dan ka Moris, “kominote” ki kontribye, akote travay konsyan rasist, pu perpetye rasism, lor letan dan enn sosyete done.

Alor, li enn liv ki kapav sakuy lekter. Li bizin sakuy nu. Sa, li anparti so bi. Kuma romansye Zadie Smith dir, “*Sa liv la finn chalennj net mo bann lide pli ansyin, mo bann lide pli pares, lor kestyon ras.*”

Robin Blackburn dir, “*Enn travay inpresyonan ki get sa paradox ki rasism li diskredite syantifikman me, kuma sorselri avan li, retenir enn rezonnman dan enn sosyete ki res byin inegal e ki reziste get so prop listwar, so prop tradisyon, avek enn kudey kritik.*”

“*Ta-Nehisi Coates*” ki dir li sort enn fami ki abitye koz lor zot prop “ras nwar fyer” ekrir: *Sa liv la li pa zis enn defi pu dimunn rasist. Li enn defi pu dimunn kuma mwa, enn defi pu Afro-Amerikin ki finn aksepte ras kuma enn fe, e ki definir zotmem par konseps ras.*” Romansye Junot Diaz dir, “*Mo ador elegans sinp ar lekel sa 2 loter la ale-mem, persiste dir, ras li enn fiksyon monstriye, rasism, li enn krim monstriye.*”

Lepok kan ti ena Muvman Anti-Kominalist (MAC) dan Moris, tu manb LALIT ki ti aktif ladan, ti lir enn ese par Barbara Jeanne Fields, kot li ti pe deza devlop so lide lor rasism, ras, listwar esklavaz ek ideoloji ki rod zistifye inegalite sosyal. Alor, li extra pu truv li ek so ser devlop sa refleksyon la. LC

Padayachy Pa Get pli Lwin ki so But Nene

Mardi 7 Zin Minis Finans Rengaden Padayachy finn prezant so trwazyem bidze. Sa Bidze la finn prezante dan kontex enn kriz ekonomik grav onivo mondyal ki afekte klas travayer ek dimunn mizer. Ena enn kaskad ogmantasyon pri bann zafer esansyel, swit a retonbe lager Ikrenn-Larisi avek sanksyon LOTAN kont Larisi. Prodiksyon

ek distribisyon dan lemond ki ti pe deza afekte par kriz saniter Kovid-19 finn agrave e nu pe deza fer fas mank sertin item debaz lor marse.

Fas-a enn tel sitiasyon Minis Padayachy finn prezant enn bidze ki viz pu ena enn lefe imedya lafin dimwa avek enn seri mezir ki ogmant larzan dan pos pansyoner ek dimunn ki travay. Li vini ar bann

mezir ki bon mem, me ki pa get pli divan. Li pa get kuma kapav ena enn devlopman ki pu asir sekirite alimenter dan lavenir, kuma pu kree lanplwa permanan, kuma pu resantre lekonomi ver prodiksyon olye ki konsomasyon. Bann mezir ki nesaser dan enn tel lepok pu fer nu mwin vilnerab a kriz global lekonomi kapitalist. Ala Kominike LALIT lor bidze:

Komanter LALIT lor Bidze Padayachy 2022-2023

Diskur Bidze Minis Padayachy li enn bidze popilist. Dan LALIT, nu dir sa dan enn sans presi: Bidze viz pu sulaz dimunn tutswit fas-a ogmantasyon pri ki nu pe deza sufer. Me Guvernman pa get pli lwin ki sa.

E sa vizyon akurterm, li rann Diskur Bidze danzere dan enn lepok kriz ekonomik grav. Zordi, nu pe bizin fer fas risk ki na pena furnitir manze ditu. Nu pe riske gayn difikilte pu gayn akse a manze. Nu pa kapav zis okip ogmantasyon pri nuritir. Nu ena pu get prodiksyon prodwi alimenter. Nu ena osi pu get prodiksyon lenerzi.

Me, mem kote pri Minis Finans pa get pli divan ki so prop nene. Par exanp, anplas li met enn sistem kuma *Cost of Living Allowance*, kuma LALIT ek lezot finn propoze, pu fer fas ogmantasyon pri *ki pu kontiye* dapre tu prediksyon ekonomik, li finn propoz selman “enn ogmantasyon one-off” dan reveni mansyel pu dimunn – anterm pansyon, sekirite sosyal, lapey, stipenn pu zenn dan travay. Me, kan ena nuvo ogmantasyon pri, li pa finn met enn sistem kuma COLA pu fer fas. E alonterm, kote prodiksyon manze, pena enn plan kler.

Purtan, Guvernman pe kontiyn met imans sibsidi lor plantasyon kann. Seki bizin se prodiksyon *alimenter* – lagrikiltir, lelvaz ek enn laflot gran bato lapes dan Repiblik Moris so 2.4 milyon kilomet kare lamer – e bizin lizinn prezervasyon ubyin transformasyon manze. Diskur bidze pena enn veritab plan pu sa. Si pena inportasyon – akoz lager ubyin nerport ki lot problem internasyonal – pei pena ni manze ni lenerzi.

Anplwa

Kote anplwa, Guvernman pena plan zeneral, nonpli. Li paret Padayachy pa truv sa kuma travay Guvernman. E sa ti bizin premie travay enn guvernman. Guvernman pe zis fye lor tit- antrepriz, kan li koz kreasyon anplwa. Avek tu sa konstriktyon drin partu-partu, travay ki finn vinn nesaser aköz par neglizans tu kur-do natirel finn ranpli – eski sa ki pu kree anplwa? Me, li anplwa tanporer. E suvan san kondisyon.

Minis Finans finn amand so definisyon SME, finn sorti lantrepriz ki ena turnover mwins ki Rs 50 milyon, ziska seki ena mwins ki Rs100 milyon. Plis ena enn nuvo espes kategori ziska Rs 250 million, ki li apel “mid-market enterprise”. Me, enn Guvernman bizin asir anplwa, pa zis priye ki SME kree li.

Minis Finans maske somaz dan pei par pran zenn ek fam dan treyning enpe partu, treyning ek travay ki guvernman sibvansyone.

Kote servis sivil, mem kan Minis anonse ki pu ena 1,300 nuvo travayer dan sekter lasante, eski li inkliir pos existan ki vid, ubyin zis nuvo pos travay dan sa sif la? Eski sa 1,300 li andan dan sa 8,353 pos ki li anonse ki servis sivil pu pran nuvo. E eski sa 8,353 zot bann pos nuvo ubyin zot inkliir pos ki pa finn ranpli? Li pa kler.

Taxasyon

Nu remarke ki pu ena enn nuvo tax lor kapitalis offshore (Domestic Minimum top-up tax) ki pu enn tax lor gran investisman, 15%. Me, Minis pa donn okenn lide so esperans anterm reveni depi sa tax la. Dan LALIT, nu dute ki sa tax la pe inpoze pu evit Moris re-vinn lor lalist “gri” pu larzan sal ek larzan obskir dan sekter finansye.

Lasante

Tuzur Bidze donn lide ki Guvernman pe kumans ankuras privatizasyon sistem lasante. Nu dir sa aköz li finn anons lavantaz tax pu lasirans medikal osi byin ki Public Private Partnership pu klinik prive. Alor, nu bizin vizilan. ➡

Komanter LALIT lor Bidze Padayachy 2022-2023 (swit)

Lozman

Guvernman pe promet 12,000 lozman depi 3 an, plis 1,758 NHDC pe deza konstrir asterla. Anmemtan, pu premye fwa dan enn Bidze, enn Minis Finans pe klerman anons ki Guvernman pu ranplas 1,800 lakaz lamyant. Nu pu veye ki sa anfet arive.

Vizit Chagos

Nu remarke ki Minis Finans finn met bidze pu enn dezyem vizit Chagos. Nu pu veye ki sa vinn vre.

Ogmant bidze pu minisipalite?

Kan Minis Finans dir li pe aboli tax minisipal lor lakaz, evidaman Minisipalite pu ena enn reveni manke. Me, nu pa kone si Minis Finans pe alwe enn Bidze pu ranplas sa rant kote Minisipalite la. Deza Minisipalite mank larzan.

Konklizyon

Li enn bidze ki donn siyn ki Guvernman pe viz eleksyon swa minisipal dan enn pros lavenir, swa eleksyon zeneral. Pa zis bann mezir met plis kas dan reveni dimunn akurterm, me li finn tir tax minisipal lor rezidans. Minis Padayachy ti kumans so Diskur Bidze par fer enn bilan. Li mem kalite bilan ki u ti pu atann si enn eleksyon pe koste, setadir mezir ki pu popiler, me byin akurterm.

E Minis Finans pa finn vremem konpran gravite sityasyon ekonomik dan pei. Lefe lager, lefe sanksyon internasyonal kont Larisi, lefe dereglemantasyon klima, lefe kriz Kovid ki tuzur la – tusala exziz plis planifikasyon alonterm ki nu truve dan sa Diskur Bidze la.

So vizyon tro akurterm. Li danzere.

LALIT

7 Zin 2022.

Enn lalis text pu lir pu Kongre LALIT 2022

1. Editorial Revi ldk No.1
2. Enn Nuvo Zeografi Ekonomik (Websayt LALIT: News, 8 Ut 2015)
3. Leta ek Ideoloji (Leta, paz 177)
4. Leta ek Eleksyon (Leta, paz 17)
5. Burzwazi Deta ki li ete (Leta, paz 45)
6. Eleksyon, Elektoralism ek Anti elektoralism (Leta, paz 167)
7. Lalit politik kan li pa elektoral (Websayt LALIT: documents)
8. Short history of Labour in Mauritius (Websayt LALIT: News, 3 Me 2018)
9. Leta: Ki li ete? (Leta, paz 1)
10. Ki ete analiz deklas? (Klas, paz 19)
11. LALIT so Demand Tranzisyonel: Enn Analiz Kritik (Ki Stratezi, paz 49)
12. Travay ek Alyenasyon (Websayt LALIT: News, 15 Desam 2007)
13. Lavangard Klas Travayer (Rapor Forum Richelieu) (Websayt LALIT: documents)
14. Intervyu LALIT (1982), Week End, 8 Me 2022
15. Patriarsi ek dominasyon deklas (Klas, paz 196)
16. Sanzman dan Natir Travay (Revi LALIT 137, paz 18-24)
17. Teori Lenin lor Lorganizasyon (Websayt LALIT: documents)
18. Manifesto Marx & Engels (youtube-odyo)
19. Pu Enn Sosyete san Klas (E.Mandel)
20. Dyalektik Materyalis (E.Mandel) (Rod enn kopi)
21. Ti liv LALIT 2017 (Rod enn kopi)
22. Program LALIT 2019 (Revi LALIT 139, Seksyon 1)
23. Internasyonalism (Kongre Internasyonal LALIT, Fev.2008)
24. Fas a nuvo faz imperyalism: Le Parti, Program-la, Klas Travayer, Internasyonalism(Kongre Internasyonal LALIT, Fev.2008)

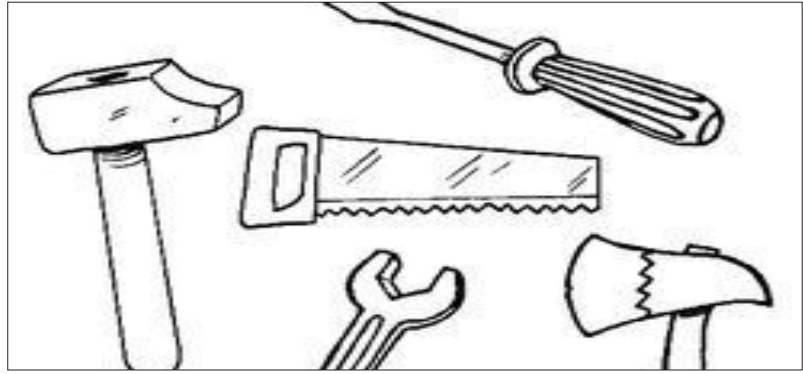
KONFERANS DEPRES MMM LOR AGALEGA:

Bizin enn Lapros Baze lor Prinsip

Dan konferans-depres MMM an mwa Me konsakre lor Agalega, Lider MMM Paul Bérenger finn donn plizyer rezon kifer MMM preokipe lor bann gro travo infrastruktitir par Guvernman Indyin lor Agalega. Sa travo la li inklir enn lapist aterisaz 3,000-met longer ki pu permet gro avyon pu aterir e dekode. MMM, avek rezon, pe dimann rann piblik lakor Lind-Moris lor Agalega. Paul Bérenger dir, enn fwa travo infrastruktitir konplete lor Agalega, MMM pu egz drwa pu Parلمانter al sirplas regilyerman dan Agalega. Lor la osi, li ena rezon. Li dir MMM pena problem pu navir ubyin bato militer servi infrastruktitir lor Agalega, si zot fer enn reket ofisyel a Lotorite Repiblik Moris. Paul Bérenger finn osi fer resortir kimanyer ena enn kolaborasyon militer etrwat Lind-Lafrans dan Losean Indyin pu fer fas avek prezans Lasinn dan Djibouti avek enn vat-e-vyin avyon militer anti-sumarin depi Lind dan koloni Franse Larenyon.

Febles MMM Expoze

Kan MMM fer enn konferans-depres zis lor Agalega, li finn vinn expoz so febles politik. Dapre reportaz dan lapres, li pa finn pip enn mo lor prezans militer pei inperyalist dan Diego Garcia, Chagos, dan Tromlin, e dan larad Port Louis. MMM so febles politik zordi li rezilta direk – mem li finn pran letan pu afebli li net – depi so abandon enn pozisyon anti-inperyalist. Dan bann lane 1970, so pozisyon anti-inperyalist ti kler. Kan MMM abandonn lalit deklas e anmemtan abandonn lalit anti-inperyalist dan kumansman bann lane 1980, li nepli kapav mem konpran bann lanze inperyalist dan Losean Indyin. Kumsa ki li refiz denons okipasyon militer Amerikin lor baz Diego Garcia. Kumsa ki li evit denons lokipasyon ilegal Britanik lor Chagos,

anmemtan ki li pe denons danze pu Agalega. Kumsa, li evit denons lokipasyon Tromlin par Lafrans. Li koz lyin Lind-Lafrans atraver Lafrans so koloni Larenyon kumsi li enn bon zafer, e li pa denons lakor Lind-USA ki akord Lind permisyon servi baz militer USA lor Diego Garcia. Anfet, depi 40 an, MMM pa denons bato-deger dan larad Port Louis ni dan larad Diego Garcia, kuma LALIT fer, alor li dan difikilte denons, kuma LALIT fer, bato-deger dan Agalega. Ena enn mank koerans dan pozisyon MMM. So politik pa baze lor prinsip. E sa pe amenn so dezintegrasyon, zur apre zur, antan ki parti politik.

Premye Minis Pravind Jugnauth, kant-a li, pe kontinye refiz rann piblik lakor ant Lind ek Repiblik Moris lor Agalega. Li grav. Pli pir, anmemtan li fer enn erer petet pli danzere ankor, kapav dir enn erer kriminel, kan li vinn propoz enn bay 100-an pu baz militer Amerikin lor Diego Garcia dan Chagos, an-esanz pu larzan. Sa li enn propozisyon plis ki inakseptab. Li enn laont. Apre tu sa sutyin internasyonal ki Leta Moris finn gayne dan lalit pu dekoloniz e re-inifye Repiblik Moris, li rod lwe teritwar pu servi kuma enn baz par pli gran inperyalist dan lemond? Li rod al vande kumsa an-esanz pu enn lamone lokasyon pu enn baz militer lor nu teritwar, enn baz ki reprezant enn menas lape pu lemond antye? Sa baz militer, li osi enn menas pli gran polisyon dan losean, polisyon nikleer. Sa

baz militer-nikleer bafwe Trete Pelindaba pu enn Lafrik San Zarm Nikleer.

Febles MMM expoze kan li pa mem kapav uver so labus pu denons sa propozisyon Pravind Jugnauth pu enn bay ar USA pu so baz lor Diego Garcia. Alor, enn kote, MMM dakor avek enn bay pu baz militer USA lor enn parti Repiblik Moris an-okirans Diego Garcia, li res kwak lor lokipasyon militer ilegal UK-USA lor Diego-Chagos e lot kote, li denons lakor ant Lind ek Moris lor Agalega. So pozisyon san prinsip perdi tu kredibilite. Anpasan, tu bann parti Lopoziyon partaz sa mem febles ki MMM inn expoze. Diferans ant lezot parti lopoziyon ek MMM, se lezot parti zame zot pozisyon pa ti anti-inperyalist avan.

Me, pu truv MMM res trankil lor kestyon lokipasyon militer Diego dan enn konferans-depres lor Agalega, li tuzur soka.

Purtan, Diego Garcia dan plin dan nuvel.

Aktyelman ena 119 Sri Lanke kidnape par UK-USA, anprizone lor baz militer Diego Garcia (get nu lartik lor websayt LALIT le 24 Me 2022 - *Chagos and Diego Garcia: UK-USA Kidnaps and Sequesters 119 People*). Ena parmi inn deklans enn lagrev-defin. Li dan nuvel internasyonal. Anmemtan, dan dernye renyon Komisyon Ton Losean Indyin, FAO inn pran pozisyon kler, komkwa Gran Bretayn pa gayn drwa syeze kuma enn “coastal state” (leta rivrin) dan Losean

Indyin. Alor UK nepli kapav manb Komisyon Ton kuma enn leta rivrin. Sa osi, li dan nuvel internasyonal.

Anplis, Tromlin, li usi, li dan nuvel internasyonal. Dabor li dan nuvel otur sa renyon Komisyon Ton Losean Indyin, kan Lafrans dan enn Steytmint *France Overseas Territories* [24th Session of IOTC Scientific Committee 6-10 December 2021] deklare ki li pa rekonet deklarasyon Repiblik Moris aköz Moris innyor lefet ki Lil Tromlin “enn teritwar lor lekel Lafrans tultan ek tuzur ena ful suverennte. Alor Lafrans ena suverennte dapre lalwa internasyonal lor Zonn Ekonomik Exkliziv otur Tromlin.” Lafrans azute ki linstans Komisyon Ton pa apropiye pu sulev litiz suverennte. Li dir sanse Lafrans pu kontinye mintenir dyalog avek Repiblik Moris lor sa keस्थ्यon la. Me, li gard Tromlin tuzur, malgre promes 1982. Gran Bretayn usi dir Chagos pa pu Moris, e kumkwa sanse li pu rann li a Moris kan li nepli bizin li pu defans! Sa li kalite koze pei inperyalist, pei ki ena enn larme deryer zot, kapav koz-koze me fode pa fer zot perdi fas dan instans rezyonal ek internasyonal! Pu pei inperyalist kuma UK-USA-Lafrans, lalwa internasyonal pa existe. Zot koz li zis kan zot met ar zot rival e seki zot truv zot sibaltern.

Presizyon lor Tromlin

Lor keस्थ्यon Tromlin, nu pu rapel ki Francois Mitterand so program pu eleksyon prezidansyel Lafrans an 1982 ti dir Lafrans pu return Tromlin a Moris. Zame sa pa finn arive. Lerla finn ena koze plizyer form “ko-zesyon” apartir 2010. Ko-zesyon li enn fason pu kontinye kolonizasyon e lokipasyon militer, avek konsantman seki kolonize la. An 2017, guvernmman Francois Hollande ti forse retir item lor lakor ko-zesyon Tromlin depi lor azanda parlman Lafrans fas-a lopozisyon depi Fron Nasyonal ek lorganizasyon patron Franse MEDEF. Burzwazi dan Lafrans

deza ena zot lizye lor sa 280,000 km² Zonn Ekonomik Exkliziv otur Tromlin.

Presizyon lor Trete Pelindaba

Kan Trete Pelindaba pu enn Lafrik san Zarm Nikleer ti siyene, Paul Béranger lor nom Repiblik Moris, ti fer met “dotted lines” (pwin-pwin-pwin) otur Chagos. Sa ti ule dir Diego Garcia petet pa tom dan Lafrik. Me, ICJ ek Lasanble Zeneral Nasyon Zini fini statye: Diego Garcia li dan Chagos, Chagos dan Repiblik Moris, e Repiblik Moris, nu tu kone, li dan Lafrik. Alor, Béranger ena enn devwar, a-sak-fwa, pu rapel tu dimunn ki “pwin-pwin-pwin” otur Chagos fini efase asterla, e ki zarm nikleer napa gayn drwa lor Diego. Purtan ena matyer nikleer laba. MMM ena enn responsabilite istorik pu denons sa.

Pozisyon LALIT

Pozisyon LALIT, lor letan, li pa vasiye kuma MMM. Li pa divage. Li baze lor prinsip ki dire. Kan Pravind Jugnauth dan so konferans-depres le 29 Me 2017, e dan Parlman 16 Zin 2017, inn vinn konfirm sinyatir enn lakor ant Moris ek Lind pu devlopman infrastruktur dan Agalega, sirtu lapist aterisaz ek enn lazete ki pu finanse gratwitman par Lind, LALIT ti pran pozisyon e azut nu lavwa pu dimann Guvernman Jugnauth pu rann piblik Trete Moris-Lind.

Diferans ant pozisyon LALIT ek MMM, nu pozisyon li lor prinsip kont *TU baz militer lor teritwar Moris*. Nu pozisyon se okenn bato-deger napa bizin gayn drwa vizit okenn lepor.

Propozisyon MMM pu enn vizit regilye depite lor Agalega li bon, me li pa sifi. Nu, dan LALIT, nu mintenir ki, pu ena plis demokrasi, nu demand pu Agalega se ki li elir so depite pu ki Agalega ena so prop reprezantan dan Parlman Repiblik. Parey pu Chagos.

Nu dan LALIT, ansam avek sindika ek lasosyasyon, finn fer enn lapel piblik pu pibliye

totalite Trete ant Moris ek Lind lor Agalega, e osi pu kree enn sirkonskripsyon pu Agalega ek enn pu Chagos, e osi pu ferm tu lepor Moris a tu navir deger – setadir Port Louis, Port Mathurin, Diego Garcia, Agalega, Tromelin, St Brandon.

LALIT nu pozisyon, an-kontras avek pu MMM, li kler.

Nu pe kontinye lalit pu: ferm baz US lor Diego Garcia; interdir tu baz militer lor teritwar Repiblik Moris; reinifye Chagos antye, ek osi Tromelin, dan Repiblik Moris. Nu revandik liberte muvman tu Morisyin lor tu nu teritwar. E, nu dir ferm tu lepor ek tu areopor Repiblik Moris a tu navir deger ek avyon militer. Navir deger zot anfet bann baz flotan ki alimant lager inperyalist partu dan lemond. Konfli militer, asontur, nuri gro konpayni fabrikan zarm, e sa kalite konfli la li su kontrol bann leta ki marsan lager.

Zis LALIT ki, lor letan, finn opoz baz militer UK-USA lor teritwar Moris. Sa donn nu kredibilite pu opoz tu tantativ pu met enn baz militer lor Agalega.

Anplis, LALIT sel parti finn, ankor enn fwa *lor letan*, opoz navir deger dan larad Port Louis, zordi nu an pozisyon pu dimann ki ferm larad ek aeropor lor Agalega a tu navir deger ek avyon militer. Si u pozisyon pena prinsip, li initil.

An zeneral nu truve ki pa kapav fye nek lor parti tradisyonel opuvwar, ni lor parti tradisyonel dan lopozisyon.

Fode LALIT finn met buku presyon politik, mobiliz dimunn, travay ansam ar Chagosyin, ar sindika, ar lasosyasyon demokratik, e sa pandan plizir deseni, avan ki alafin, Guvernman Ramgoolam finn al UNCLOS, ranport laviktwar legal, e apre Guvernman Jugnauth finn al Lasanble Zeneral UN pu enn Rezolisyon pu al ICJ pu enn Advisory Opinion e lerla gayn enn vot masif UN anfaver dekolonizasyon Moris/Lafrik, enn viktwar ekrazant kont lalyans UK-USA.

BK

Buku Nyuz Otur Diego Garcia

Tu sa viktwar dan instans Nasyon Zini, zot inportan. Me, pa kapav zis fye lor Nasyon Zini. Tan ki sistem kapitalist, e so sistem inperyalist anplas, laviktwar pa asire ditu.

Ziska ler, pei pli pwisan kuma UK ek USA, zot suvan, dan moman kle, servi zot puvwar dan UN pu blok ubyin frenn aplikasyon desizyon ek rezolizyon ki fini pran.

Akoz samem ki li neseser, anplis de viktwar dan UN, pu gayn sutyin konsyan, e sa vedir donn kudme pu batir ver mobilizasyon *lepep* dan USA, dan UK, dan Lafrans, dan

Lind, dan Lafrik ek dan lezot pei. Bizin ogmant presyon popiler lor diferan guvernman dan lemond pu ferm tu baz etranzer partu. Kumsa ki batir ver pli gran viktwar.

E, ena enn lalit pli profon deryer lalit pu ferm baz militer, deryer lalit pu aret tu lager nasyonalist e inperyalist. E sa li enn lalit kont sistem ekonomik global, kont klas ki opuvwar: klas kapitalist. Li mem ki furni lager, li mem ki furni baz militer; li mem ki prodir e vann zarm. E sa lalit kont sistem kapitalis la, nu amenn li *ansam*

avek klas travayer lemond. Klas travayer mondyal, li sel lafors ki kapav vremem garanti enn lave-nir san lager inperyalis ni lager nasyonalist, enn lavenir san prodiksyon zarm, san prodiksyon zarm nikleer, e pu enn lemond kot egalite, liberte ek lape ki reyne. Li pa fasil, me li-mem sa.

Klas travayer lemond antye ena enn lintere pu enn sosyete sosyalist. Anu batir li, lor baz enn program baze lor prinsip.

UK-USA SEKESTRE REFIZYE LOR DIEGO GARCIA

Inisiyativ LALIT lokal ek internasyonal pu Expoz Azisman UK

Ena 119 refizye Sri Lanke ti pe navige dan ti bato lor sime pu al rod lazil. Kan zot bato finn an-detres ariv dan dilo otur Chagos, lotorite Britanik finn kareman aret zot, gard zot prizonye lor Diego Garcia, ki form parti Repiblik Moris. Ena 89 ladan prizonye lor Diego Garcia depi Oktob 2021, parmi ena 20 zanfan. Lotorite Britanik avek konplisite larme USA finn gard sa sekre. Sa finn an piblik kan plizyer refizye inn kumans enn lagrev lafin pu proteste kont zot sekestrasyon (Lagazet *The Guardian* ek item nuvel lor *Al Jazeera* le 20 Me 2022. Get lartik lor website LALIT le 24 Me 2022 pu plis detay)

Depi sa, LALIT finn pran plizyer linisiyativ onivo lokal ek internasyonal pu expo bann manev UK, ki pe persiste okip ilegalman Chagos e pe kontiyne bafwe lalwa internasyonal. Sa form parti travay ki LALIT finn, e pe kontiyne, pu dekoloniz Chagos, pu drwa retur lor Chagos e pu ferm baz militer Diego. BK

LALIT propoz avoka Bann Refizye depi Sri Lanka al Lakur Siprem Moris pu Fer Larg Zot

Dan nu let date le 13 Zin 2022, nu explike kimanyer UK ek USA pe kontiyne azir dan ilegalite e pe bafwe lalwa internasyonal. LALIT propoz Leigh Day Chambers pu konsider met enn aksyon habeas corpus lor nom so bann kliyan divan ziz Lakur Siprem Moris. Nu explike ki Lakur Siprem pu bizin baz li lor Konstitisyon Moris so definisyon pei Moris ki inklir “the Chagos Archipelago, including Diego Garcia”.

LALIT explike kimanyer enn tel muv li pa zis ena implikasyon legal me ena usi implikasyon politik. Li kapav ena enn linpak politik for — e lor Moris osi byin lor UK e fors zot pu azir dan lintere bann dimunn ki anprizone ilegalman. Bizin rapel Lotorite dan Gran Bretayn ki li pe ilegalman okip Chagos. BK

LALIT atir latansyon gran sindika dan UK, PCSU, lor posib lyin direk ant UK so tantativ pu Outsource demander azil politik a Rwanda ek 119 Sri Lanke prizonye lor Diego

Le 27 Zin 2022, LALIT finn avoy enn let a Sindika dan Gran Bretayn apel Public and Commercial Services Union (PCSU) ki regroup fonksyoner ek travayer ki peye par kontrakter Guvernman.

Anfet PCSU petet konserne dan enn fason direk ar sa bann prizonye lor Diego Garcia la. PCSU finn met enn ka kont guvernman Britanik lor baz prinsip. Sindika la pe chalennj politik Boris Johnson ki pe rod “out-source” (su-kontrakte) par santenn aplikan pu azil politik dan UK ar Guvernman Rwanda. Guvernman Britanik pe rod transfer zot demander-azil par avyon ver Rwanda, an-esanz pu enn lamone. PCSU pe azir pu anpes zot manb, antan ki fonksyoner ubyin anplwaye su-kontrakter Guvernman, al truv zot pe gayn lord pu aplik enn politik ilegal. Samem nu dir li enn ka lor prinsip. Zot ka pe vinn divan Lakur dan Lond an Ziyet.

Nu explike dan nu let, ki nu pe supsone ki Guvernman UK pe anvi servi sa Trete ki li finn fer ar Rwanda pu debaras, ant-ot, demander-azil anbarasan ki al termine dan lamer otur Chagos, kuma sa 119 Sri Lanke ki finn truv zot an-detres dan bato prekot Diego Garcia. Etan done tu bann instans Nasyon Zini, enn par enn, pe expo ilegalite Gran Bretayn so prezans lor Chagos, guvernman Johnson pe sirman rod kasyet sa bann prizonye ilegal la.

Nu atir latansyon PCSU lor kimanyer demars guvernman Boris Johnson kapav ilegal lor enn lot pwin ankor, si zot transfer prizonye depi Diego Garcia direk ver Rwanda: Gran Bretayn napena suvrennte, alor kan li pe fer arestasyon e transfer sa bann Sri Lanke la (ubyin nerport ki lot refizye dan lavenir), li anfet pe fer enn sekestrasyon e kidnaping. Dan sa ka la usi, manb PCSU kapav retruv zot ena pu exekit lord ilegal pu fer transfer demander-azil depi Diego ver Rwanda.

Nu finn usi avoy sindika la enn kopi nu let a Minis Ganoo lor kestyon Lakrwa Ruz. BK

Tu sa diferan inisyativ resan LALIT lor size Diego Garcia, zot enn kontinwite nu lalit. Nu pu lite osi lontan ki nesaser ziska dekolonizasyon Moris, setadir dekolonizasyon Lafrik an antye, ziska ena drwa retur avek liberte muvmman dan totalite Repiblik Moris, e ziska demilitarizasyon nu pei.

Sa, li form parti dan nu travay pu develop sutyin pu sa lalit la, pu artikil nu demand avek seki pe arive dan lezot pei, kontinye batir e konsolid lyin onivo lokal ek internasyonal. Selman enn lalit onivo lokal artikile ansam avek enn lalit internasyonal ki pu permet nu res vizilan e mobilize pu nu an pozisyon pu fors Guvernman Moris pu azir lor prinsip e anmezir pu kontre manev inperyalism UK ek USA.

Nu finn truve kimanyer kan Premye Minis Jugnauth ek Minis Zafer Etranzer Ganoo finn al partisip dan Some Commonwealth Rwanda (20-25 Zin 2022), nu pa finn tann ni enn ni lot sulev sa kestyon 119 prizonnye Sri Lanke lor Diego avek prinsipal “bafwer” lalwa internasyonal, Boris Johnson.

LALIT Ekrir Sindika Moris ek GRC

Nu finn avoy enn kopi let adrese a Sindika PCSU a bann sindika dan Moris ki finn deza solider dan lalit lor kestyon Chagos ek a Grup Refizye Chagos.

Nu fer enn apel pu ki zot fer manb zot lorganizasyon kone lor sa linisyativ internasyonal ki LALIT pe pran vizavi sindika PCSU ki pe amenn enn ka lakur lor baz prinsip. Kumsa ansam nu osi sutenir prizonnye Sri Lanke ki ferme Diego, e ansam nu promuvwar suvrennte Repiblik Moris lor Chagos. Li enn lexanp internasyonalism an aksyon.

Nu finn usi avoy enn kopi let adres a Minis Ganoo lor kestyon Lakrwar Ruz fer enn vizit.

3 Demand Imedya LALIT a Guvernman

LALIT fer apel a Guvernman Repiblik Moris pu tutswit sulev sa kestyon refizye prizonnye Diego dan Konsey Sekirite e fors UK ek USA pu, san tarde, deklans prosedir pu retablir drwa sa 119 refizye.

Nu usi dimann pu ena purswit dan lakur internasyonal ek dan lakur Moris kont dirizan UK ek USA pu krim kidnaping ek sekestrasyon. Guvernman Moris bizin dimann Nasyon Zini pu pran aksyon tutswit.

Bizin dimann Lakrwa Ruz Internasyonal pu fer enn vizit pu al cheke lor sa bann refizye anprizone ilegalman lor teritwar Moris.

Le 24 Me 2022, lor nu websayt www.lalitmauritius.org:

Guvernman Bizin fer Lakrwa Ruz Internasyonal Vizit Prizonnye Sri Lanke lor Diego

Le 20 Zin 2022, LALIT ekrir Minis Zafer Etranzer Alan Ganoo

pu li fer enn demand formel ar *International Committee of the Red Cross*

pu zot servi zot lotorite pu al rann enn vizit sa 119 prizonnye lor later Moris la.

Nu pe publiye enn tradiksyon an Kreol let ki LALIT finn avoy Minis Ganoo le 20 Zin 2022.

Ser Misye Alan Ganoo,

Nu pe ekrir u pu propoze ki, dan kad stratezi pu defye Grand-Bretayn so lokipasyon ilegal ki pe perdre dan Arselpe Chagos, ki u, antanki Minis Zafer Etranzer sa Leta ki ena suvrennte lor Chagos, setadir Repiblik Moris, sumet enn demand formel a *International Committee of the Red Cross* (ICRC) atraver so kartye zeneral rezyonal dan Pretoria, pu organiz enn vizit a 119 Sri Lanke ki bann otorite Britanik pe mintenir an detansyon ilegal lor Diego Garcia. ICRC ena manda dan enn tel sityasyon pu al asire ki prizonnye pa andanze e pa sibir move tretman. Kitfwa u kapav diskrit nu propozisyon avek Premye Minis (etan done sa konsern suvrennte) osi vit ki posib pu gayn so fever. Kuma u kone, Lasanble Zeneral

Nasyon Zini finn dimann Lopinyon *International Court of Justice*. ICJ finn lerla apel a dekolonizasyon imedyat Chagos. Sekife ki Chagos form parti Repiblik Moris. Lasanble Zeneral Nasyon Zini finn alor donn UK 6 mwa pu aret so lokipasyon ilegal e pu return Arselpe Chagos ar Repiblik Moris. Depi sa, Tribinal lor Lalwa lor Lamer (ITLOS) finn statye ki BIOT pa enn “coastal state” (leta rivrin). Sa Zizman li baynding pu UK. Konsey *Universal Postal Union* (UPU) finn refiz rekonet legalite seri nuvo tem lapos lor nom BIOT. E Nasyon Zini finn tir enn nuvo map lemond ki montre klerman suvrennte Moris lor Chagos. Tusala u kone osi byen ki nu, e kitfwa plis mem.

Nu ena konesans ki ICRC ti

dispoze pu rann enn tel vizit ofisyel a prizonnye ki ti an detansyon ilegal (kuma dan Guantanamo) lor Diego Garcia an 2004. Alepok, guvernman UK ek USA ti ankor pe niye lexisans prizonnye lor ek otur Chagos. Plitar, zot finn admet ki finn tuzur ena prizonnye laba. An 2004, ICRC ti pe zis atann enn demand formel depi Guvernman Moris alepok pu kapav antreprann enn vizit dan Chagos. Nu konn sa parski nu ti ekrir ICRC (kopi apre sa lartik la) e apre nu finn koz avek enn reprezantan ki finn telefonn biro LALIT. Nu pa finn resi fer ansort ki Guvernman alepok emet enn demand formel.

Nu reket asterla se ki u fer enn tel demand pu ki ICRC al rann vizit prizonnye ki an kaptivite dan Chagos.

Letan u pe pran sa desizyon, u

bizin rapel biensir, ki nu Konstitisyon definir Moris kuma: (a) Bann Lil Moris, Rodrig, Agalega, Tromlin, Cargados Carajos ek **larsipel Chagos, inkliyan Diego Garcia** ek tu lezot lil ki form parti Repiblik Moris; (b) teritwar marin ek lespas aeryen ki lao teritwar marin ek tu lil spesifye dan paragraf (a); (c) plato kontinantal; e (d) tu landrwa ki mansyone dan *Regulations* ki emann depi Premye Minis, [sulinye par nu]

Enn tel demand pu sa kalite vizit par Lakrwa Ruz pu donn enn sinyal byen for a Grand-Bretayn, sirtu dan sa lepok kot UK ek USA pe vant zot-mem ki zot ena gran valer moral konpare avek Larisi ki bafwe Lalwa internasyonal par invayir Ikrenn.

Li enn moman byen propis usi etandone ki Grand-Bretayn pe sibir atak lor so nuvo polisi pu deport demander lazil dan Rwanda. Sa “linisyativ-Rwanda” li kitfwa enn pretex pu ki ansekre transfer 119 prizonye Sri Lanke ki dan Chagos. Fode rapel ki sertin parti Leta Britanik an dezakor avek enn tel inisyativ, notaman Prins Charles ek totalite Legliz Anglikan, e osi pli gran sindika servis piblik, *Public and Commercial Services Union*, finn amenn Guvernman Britanik Lakur lor sa isyu.

Si Lakrwa Ruz dakor pu organiz enn vizit, li pu enn muv desizif pu anmemtan montre sutyen a prizonye an detansyon ilegal e pu expoz mondyalman kuma UK kontinyelman bafwe ICJ ek UNGA.

Nu espere u sutenir nu propozisyon ki Guvernman formil enn demand a *International Committee of the Red Cross* pu organiz enn vizit.

Ragini Kistnasamy ek Lindsey Collen pu LALIT, Repiblik Moris

DOSYE DIEGO Ala ki LALIT ti Ekrir Lakrwa an 2004 lor Inspeksyon Prizonye ilegal laba

Ser Ms. Krill [ansarz Kartye Rezyonal Lakrwa Ruz],

Re: Reket pu ki International Committee of the Red Cross kontakte Repiblik Moris pu fer enn Vizit Inspeksyon konsernan prizonye an-detansyon lor Diego Garcia (Chagos, Repiblik Moris)

Nu finn note ki M. François Stam, responsab pu operasyon ICRC dan Lamerik Dinor ek Lerop, finn esprim so linkyetid konsernan “prizonye fantom” deteni par USA e ki probableman anferme dan uswa pre kot Diego Garcia dan Losean Indyen, enn parmi “anplasman pa spesifye” kot pe gard sispe. Nu pe ekrir u paski Diego Garcia, dan Moris, tom su responsabilite u Delegasyon Rezyonal.

Etan done ki ICRC pe swet gayn explikasyon lor sor sa bann prizonye la, e antan ki enn organizasyon lamas dimunn ki finn inplike dan lalit otur Diego Garcia, nu pe ekrir sa let la pu formelman propoz ki ICRC kontakte Guvernman Moris pu dimann permisyon pu al fer enn inspeksyon.

Konstitisyon Moris dan Seksyon 111 spesifye ki : “ ‘Moris’ inklir -

(a) Bann Lil Moris, Rodrig, Agalega, Tromlin, Cargados Carajos ek Arsipel Chagos, inklir Diego Garcia ek tu lezot lil ki form parti Repiblik Moris;

(b) teritwar marin ek lespas aeryen ki lao teritwar marin ek tu lil spesifye ...”

Li tutafe legal pu ki Coast Guard Moris patrol otur Diego Garcia.

Moris finn aksed a Lindepandans an 1968. Sart Nasyon Zini eksplisitman rann ilegal tu manev pu demanbre koloni kan pe gayn Lindepandans. Malgre sa, Leta Britanik finn detas e gard Larsipel Chagos, inklir Diego Garcia, dan lepok Moris pe al ver Lindepandans.

Zordizur [an 2004], UK ek USA apel Chagos “British Indian Ocean Territories” (BIOT). Li enn “fiksyon” kolonyal ki pa rekonet par okenn lezot Leta dan Lemond. (Guvernman Sesel finn, depi ki sa fiksyon la finn invante, resi reklam so bann lil ki ti demanbre - Aldabra, Farquar ek Desroches - e ki, ansam avek Chagos, ti konstitye BIOT orizinal).

Ant 1965 ek 1973 tu Morisyen ki ti abit Chagos finn deporte, laplipar lor lil prinsipal Moris. An 2000, lepep Chagosyen finn ranport enn Keys Lakur Siprem Lond ki donn zot drwa return Chagos.

Bizin note ki, le 10 Zin 2004, 3 semenn selman apre kominike ICRC, Guvernman Britanik finn emet *Orders in Council* pu interdi kiksessa, ikonpri Chagosyen, pu poz lipye lor totalite Chagos. Ena keys dan Lakur UK pu chalennj sa *Orders*.

Tusa pu inform u ki Chagos, inklir Diego Garcia kot ena prizonye an-detansyon, form parti Moris. Sekife ki nu konsider li apropiye pu ki *International Committee of the Red Cross* so Biro Rezyonal rant an kontak avek Guvernman Moris, ki ena suvrennte, pu fer enn reket pu permisyon pu al fer enn inspeksyon formel lor Diego Garcia.

Sinser Salitasyon,

Lindsey Collen
pu LALIT, 23 Zin, 2004

Lider Alabaz - Lavangard Normalman Vizib zis dan Up-turn, Aparent enn-ku dan enn Dawntern!

Sa lartik la, li enn vre zistwar. Parfwa dimunn pa tro sir kimanyer nu depas enn espes dedlok dan lepok aktyel: “Ideoloji klas dominan,” bannla dir, “li ezemonik.” “Klas kapitalist,” zot dir, “li dominan.” Abe, si kumsa, kimanyer klas travayer kapav kas sa ezemoni la?

Sa lartik la, li enn zistwar ki donn enn lide kimanyer li arive ki klas travayer kas ezemoni ideoloji burzwa. Sa zistwar vre la, li ti arive an 2016.

Dan kad nu Kongre 6-Zur, nu pe bibliye li. Avan sa, li ti selman enn dokiman intern.

Sa tit lao nu introdiksyon la, li enpe drol. Sa li aköz sinifikasyon ki nu partaze ubyin pa partaze lor bann mo. An-partikilye lyin bann term avek konsep spesifik, rann tit la difisil konpran. Alor, diferan lekter pu interpret li dan diferan fason ziska zot ariv ver lafin zot lektir sa lartik la. Lerla, petet nu pu partaz enn konpreansyon an-komin ki li ule dir. Nuvo konsep pa fasil kapte ar mo existan.

Antuka.

Li ti enn Zedi ordiner, kan zistwar mo pu rakonte ti arive. Li ti dan Site Richelieu. Dan Vilej Horl. Li ti omilye mwa Septam 2016, enn mwa ordiner. Enn ku, nu finn truv *materyalizasyon* lavangard travayer. Lexistans sa lavangard la li enn prev *posibilite enn revolisyon sosyalist*. San lavangard travayer, ena enn dedlok istorik: Nu tu kone ki li vre ki “*ideoloji dominan dan, dizon, sistem kapitalist li anfet ideoloji klas dominan, setadir ideoloji kapitalist; e sa ideoloji la li pa zis dominan, li ezemonik.*” Sa vedir, li anprizonn quasi totalite dimunn dan so fason truv lemond. Abe, lerla kimanyer u sorti ladan? Kimanyer nu tu nu sorti ladan? Li paret nu finn ariv dan enn kuldesak.

Gramsci

Me, de gran dyalektisyn, Antonio Gramsci, enn kote, ek Vladimir Lenin, lot kote, finn propoz sakenn

enn teori kimanyer sa ezemoni la kase. Tulde ti pe ekrir 100 an desela. E seki zot finn ekrir a sa lepok la, li tuzur valab ziska zordi. Alor, anu gete ki zot ti dir.

Dapre Gramsci, dedlok la kase atraver lefet ki ena bann “intelektyel” ki anfet “organik” pu zot klas sosyal. Dan ka klas travayer la, ena sertin travayer ki devlop zot lespri organikman *dan klas travayer*, e zot devlop enn ideoloji ki *pa* ideoloji klas dominan me ideoloji klas travayer, klas domine; sa li aköz zot pli infliyanse par realite dan lekel zot viv (enn realite deklas) e ki zot analize, ki par ideoloji dominan, mem li ezemonik. Sa vedir zot dan klas travayer, me zot, sakenn dant zot, enn intelektuel ki konpran lemond atraver seki li viv *dan so klas* e seki li finn reflesi, kan li pe viv so lavi. *Ladan*, dan sa grup la, ki lider alabaz pran nesans, e kumsa ki li truv so kredibilite devlope parmi lamas dimunn dan klas travayer – lor so sayt, dan so kartye.

Lenin

Lenin, kanta li, kas sa dedlok la par enn analiz similer, me pa parey: dan klas travayer, li dir, enn klas an antye ki partaz mem lintere, ena andan dan li, e tultan pe emerze depi lexpertyans lepase, e depi lexpertyans lepase rakonte e re-rakonte, enn “lavangard”, ki organikman form parti klas travayer, me ki anmemtan emerze kuma enn *leadership alabaz*, enn *leadership* klas travayer, separe depi klas travayer. Sa li konsep *leadership* lor sayt, lor flor, ubyin dan sa ka la, dan kartye, dan landrwa. Sa kalite lider, zot veritab lider, e zot normalman invizib a sosyete burzwa. Zot pa pu dakor, par exanp, pu mem rant dan ladireksyon enn sindika, sirtu dan enn downtern; okontrer zot evit sa kuma lapest. *Par instin*. Zot pe obzerve, zot pe atann. E zot, ki anfet fer lyin ant sa klas travayer, enn klas oprime, ek sa parti politik revolisyoner ki kapav

inifye sa klas la otur enn program. Alor, rol sa lavangard la, li kle.

Kan lavangard kave

Dan sa vre zistwar la, mo bizin kanmem uver enn braket, sit enn lot ti-zistwar depi enn kamarad LALIT. Li ti lir dan enn lartik sirkile par enn lot manb LALIT e li ti ekrir par enn militan Lostrali. Ladan li dir ki enn-de rezon pu kifer ena osi tigit travayer dan sindika dan Lostrali aktyelman se personn pa pe pran delavan pu invit zot zwenn sindika. Lartik la dir si enn kikenn, par exanp enn lider alabaz, zis *propoz* enn travayer zwenn sindika, li pu zwenn anplas. Me, aköz biokratizasyon extrem dan sindika dan moman aktyel fer ki lider alabaz napa ule, ubyin napa kapav mazine kimanyer li pu invit enn lot travayer zwenn sindika, personn pa donn sa invitasyon la. Alor, mo kamarad dan LALIT, enn zur gramatin, kan pe atann tu kalite diferan transpor travay lor lakrwaze, finn poz kestyon enn travayer li abitye zwenn ki travay dan enn lantrepriz kot li kone ena sindika. “Eski u dan sindika, u?” Li finn reponn ki non. Purtan li finn travay laba 3 an. Lerla li finn poz kestyon, pu cheke sipa tez sa lartik depi Ostrali kapav tini, “Eski u ti pu kontan rant manb dan sindika?” A mo kamarad so etonnman, li finn reponn, “Wi!” Osi fasil ki sa. “Me, asterla, la, la, la,” mo kamarad dimann mwa, “ki exakteman mo pe propoze ki li zwenn? Mo ezite. Mo ezite. Sindika telman biokratize, parfwa li fer zafer difisil zistifye. E li pa sitan fasil pu rann li pli demokratik!”

Antuka. Anu return lor sa Zedi kot ena Forom la. Li ti organize par *Muvman Lakaz*, enn sosyete ki pa anrezistre ki okip mobilizasyon kolektif otur problem lakaz. Kan ariv demi-ertan avan Forom la ki sipoze kumanse 7:00 pm, li paret Forom la pu dan beze pu so kont. “Lepok gran gran forom politik,”

mo dir mo-mem, “inn fini pase.”

Mem pu rezerv lasal ti enn kalver. Konsey Vilaz ti anvi donn *Muvman Lakaz* so lasal. Me, pu kit rezon, nu ti gayn buku difikilte pu reysi gayn sa let permisyon ki nu ti bizin sumet kan nu ti pe notifie lapolis lor nu Forom. E nu ti santi nu oblize inform lapolis – aköz vo lapenn respekte lalwa lor la, sirtu dan enn downtern. Kan finalman *Muvman Lakaz* gayn let la, demye zur pu 8 zur notis lapolis, bann Konsey Vilaz inform *Muvman Lakaz* ki pa pu gayn sez. Enn forom san sez?

Minis Depite

Parmi parti politik invite, ala kot nu ti ete: Minis Lozman, Showkataly Soodhun, li, zame li pa finn reponn. So Atase de Pres, Rookaya Korimbokus, dir pa li ki okip sa. Sa li travay sekreter dan servis sivil. Zot, zot dir zot pa kone sipa li pe vini uswa non. Enn depite, Veda Baloomoody, enn MMM, ti finn aksepte. Plitar organizater pu gayn enn mesaz eskiz kumkwa li pa dan pei. Enn lot depite, Danielle Selvon, indepandan depi so demisyon dan MSM, ti ule vini, me li pa ti lib. Anfet, dan so faver, li finn deleg enn reprezantan pu prezan. Enn trwazyem dan parti Alan Ganoo *Mouvement Patriotique* ti dir zafer kumsa enn pert detan, e klerman li pa ti ule perdi so letan pu li. Katriyem la, Patrice Armance, enn PMSD, ti aksepte. Landime, li finn anvoy eskiz. Sel parti ki ti avoy reprezantan ki *Muvman Lakaz* ti invite ti LALIT. *Muvman Lakaz Richelieu* ti’nn swazir pu invit Ram Seegobin. Li ti’nn aksepte, e ti arive 15 minit avan. Tu dimunn ti atann, gete kisannla pu finalman vini ankor. Tu dimunn pa ti paret ena gran lespwar dan lezot. Me, zot ti pe gete sipa Minis, sipa enn-de depite, pu finalman surse.

Lasal ranpli

Mo dir “tu dimunn” parski ariv ler pu kumanse, Vilej Horl ti plin. Sez, antretan, ti fini materyalize. Dimunn avek problem lozman spesifik, tu ti prezan. Plis enn gran laful abitan landrwa aparaman ordiner.

Problem sonorizasyon prezante.

Muvman Lakaz ti bliye enn jak. Ti paret grav, me ti regle ase fasilman.

Dimunn prezan ti azir kumsi-ryin-ete kan pena ni Minis ni Depite. Ondire zot ti atann zot labsans. Zot ti reponn prezan san atann Minis Depite.

Ti ena 2 Cher depi *Muvman Lakaz* (brans Richelieu), Mario ek Kisna. Sakenn pran laparol atur derol divan lasal ranpli. Enn 15 dimunn bizin dibute par deryer, dan linto laport, telman li ranpli.

Mario ti koz lor problem spesifik sa 20-enn lakaz Richelieu ki famiy mizer finn aste depi lontan depi Guvernman, e ki pena vre kolonn, e ki pe kule, larg krepisaz dal, e but dal mem, pe fele partu, e pe grene literalman lor dimunn. Li finn osi kritik lefet ki Guvernman pe konstrir lakaz ki li finn apel bwat zalimet, kot enn famiy pa kapav reste konvenableman. Kisna finn sitye problem lozman dan Richelieu dan kad problem lozman zeneral dan pei, e osi dan kad sa koze Guvernman apre Guvernman kumkwa 90% dimunn Moris proprieter. Anfet ena buku ki res dan “lakaz zeritye” kot sa vye sistem Kod Napoleon, ki asire ki sak zanfand erite otomatikman e obligatwarman depi so paran, finn kree enn dezord indeskrityib. Anfet buku dimunn ki res dan lakaz zeritye pena okenn proteksyon legal ditu. Li finn osi sitye kestyon lozman dan kad pli larz, kestyon later, anpartikilye kimanyer servi later pei dan lintere dimunn.

Orater LALIT

Ram Seegobin ti koze pu enn demiertan. Li ti liye ansam kestyon later – kimanyer later li resurs nesaser dan enn pei pu kree anplwa, zenermanze pu tu dimunn, e mont lakaz pu tu dimunn reste dan pei la. Tandiki, aktyelman, li finn dir, Leta pe ankuraz tablisman vann so later agrikol dan biznes spekilyasyon fonsye. Guvernman ti bizin asire ki later servi pu kree anplwa, pu sekirite alimanter e pu lozman pu tu. Li finn dir kimanyer Guvernman apre Guvernman, anplas fer sa, pe plito donn tu kalite fasilite

pu tablisman kree bann Resort Schemes pu milyoner, e pu zot tap enn lamone par vann zot later, fer gran, gran fortinn ar milyarder deor dan kad proze Smart City. Anmemtan, Guvernman abandonn dimunn ki ena problem lozman ki zot pa pe kapav, par zotmem, rezud.

Ti ena enn silans radyo kan Ram ti pe koze. Telman dimunn ti pe ekute avek latansyon. E sa silans la ti enn benediksyon, parski Ram ti pe rekipere apre ki li ti preske perdi so lavwa ar enn move larinzit. Li ti koze dan so fason abityel, kalm e anmemtan avek enpe limur omilye tu sa difikilte la. Li ti rann enn size difisil, byin kler.

Kan li ti fini koze, tu dimunn ti tap lame, apresye.

Konsyans deklas

Lerla, kuma tradisyon Moris, ler inn vini pu piblik pran laparol. Premye dimunn ki dibute, al par divan, pa ti bizin mikro. So lavwa ti gran, gran. Li finn koze enn 5-10 minit lor kimanyer Richelieu enn landrwa “laklas uvriye”. Li ti dir ena elektrisyin, sarpantye, mason, menizye, garniser, plombye. Li ti dakor ek Ram ki problem prinsipal li kestyon *travay*. Si u lakaz tro tipti, li dir, ar limur, si u anvi dres u lipye, u ek u fami al pas wikenn dan enn *oberz*. Me, pu fer sa, fode u ena larzan. E pu gayn larzan, si u dan klas travayer, u bizin ena *travay*. Me, fode ena *travay*. So diskur ti enn diskur ranpli ar konsyans deklas, pli avanse ki u kapav mazine. Sa, li kiksoz ki gayne suvan e buku dan enn eptern, me li rar, li tatone, dan enn downtern – san koz enn tel downtern kuma nu pe traverse aktyelman an 2016 kot klas travayer santi li byin byin feb relativ a kapitalist.

Lexperyans lepase

Apre li, enn fam, tibaba dan lebra, ti pran laparol. Par so laz tusel, li ti kapav so zanfand, ubyin so ti-zanfand. Anfet ti ena de ti-baba dan lebra dan Forom la. Tulde ti res trankil, bon zanfand net. Enn kup, ki ti pe dibute par deryer – e sa malgre plizir dimunn ti ofer zot plas – ti pe pas

tibaba enn a lot, bers li aturderol. Ti baba la pa finnn pip enn son. Ondire mem sa de tibaba la ti pe konsantre lor konteni Forom; parfwa ti-baba kapte enn latmosfer kumsa, si li ase for. Madam ki finnn pran laparol, finnn res asize, bers so tibaba tuzur. Li osi, li'nn koz long. Li finnn rakont enn zistwar, enn zistwar imoristik, lor tu so zefor inkrwayab pu gayn enn lakaz atraver diferan proze Guvernman. Li finnn persiste, fer tu dapre regleman; li finnn sumet tu so papye. Li finnn atann. Li pa finnn dekuraze, kan li pa reysi gayn lakaz. Li finnn persiste. Me, zame li pa finnn gayn lakaz. Li finnn gayn letan vinn gramer, li dir, sanki li finnn reysi gayn lakaz. So diskur ti absoliman ansorselan. So persistans. So rezilyans. So degre teti, an-byin. E so limur, ki finnn donn enn laspe Herkilyin so kuraz antan ki enn enn fam dan klas travayer. Li pa zis enn viktim so listwar, li enn eroinn ki pe lite.

Enn revolisyoner

Lerla, enn misye, dan premye ranze sez apre enn lespas vizavi laport, ki ti sirlekote, finnn lev so lame. Li finnn res asize mem. Me, li finnn vers par divan dan so sez, so pwa lor so lame ki pe trap so de zenu, kuma zom asize, pus andeor lazam, 4 ledwa ploye ver omilye, ondire pe fer teykyormarks. Li ti introdri li kuma enn revolisyoner. Li dir li konn Ram ek mwa depi bann reynion 1978 dan lasal Minisipalite Porlwi, Louis Leschelle, kot enn 30-enn dant nu ti zwenn sak kinzenn dan enn stedigrup apel "Mandel 30-su"; sak kinzenn nu ti lir enn sapit liv Ernest Mandel *Towards a Classless Society* enn introdriksyon a Marxism, tradir an Kreol, roneo. Fre kutan ti 30-su. Alor, li dir, wi, seki nesese plis ki zame se enn revolisyon, setadir pu sanz sa sosyete e so sistem la net, pu ki tu dimunn gayn drwa enn travay, enn lakaz, ek sekirite manze. Li dir li ti enpe tris-tris se demye lane, aköz so madam inn mor, me la, li dir, dan sa Forom, kan ekut tu dimunn koze, li finnn pran kuraz.

Lodyans prezan ti ekut sa 3 orater depi lasal dan enn silans kalm, e dan

enn respe total. Personnn pa finnn buze depi so plas. Ti ena enn latmosfer salere, enn espes lakorite profon.

Koperativ

Lerla, enn misye, ki ti parmi dimunn pe dibut otur laport, ti dimann laparol. Li finnn dimann eskiz ki li pa ti la depi kumansman. Eski li kapav koze, kanmem? Li dimande. Li atann. Pa zis li ti pe dibute kot laport, me lor so lame gos, ti ena enn zoli ti-tutu kotone net, rilax lor so lebra, e li ti pe kares-kares li ar so lame drwat. Mario ek Kisna finnn konsilte lodyans, tu dimunn dir, *wi, koze!* Li inportan ki li finnn pran laparol, parski li finnn azut enn 4yem eleman interesan. Pu rekaptile, premye diskur ti reprezant konsyans deklas extreman avanse; dezyem ti enn zistwar kimanyer enn dimunn, an bonn fwa, finnn sey tu, tu, tu dapre manyer sipoze fer demars pu li gayn enn lakaz, e kan-mem sa, li pa finnn reysi; trwazyem dimunn ti fer enn diskur revolisyoner lor nesese sanz sosyete net. Katriyem orater ti reprezant konpozant "koperativ" dan prosesis sanzman. Li ti explike kimanyer li ek so frer de bisron, e wi, zot form parti *laklas uvriye*. Zot ti ramas zot kas, aste enn tronsonez. Me, komye fwa enn famiy kup pye kot li dan enn lane, li dimande. Zis rar-rar. Par exanp, kan li pe agrandi so lakaz, parfwa bizin zet enn pye. Lerla, li dir, li finnn remarke, kan CEB pe fer travay debransaz pu so difil pase, li amenn lekip depi ayer, li kup pye. Seki ti bizin arive, li dir, se avan zot vinn dan enn vilaz swa enn kartye, zot ti bizin kontakte bann *bisron* laba, fer apel a zot, e donn zot travay aturderol. Kumsa, sak landrwa gayn travay dan so landrwa.

Lafors trankil

Lerla, kan li fini koze, dan enn ti-moman silans, enn kikenn par deryer dibute, vinn par divan, e li fer enn diskur for, for net. Ondire enn *diskur konklizyon*. Ondire, ki bizin fer? Li ti etonan, me kan li finnn pran laparol, li ti dir li pe koz lor nom tu dimunn prezan, e mem lor nom tu dimunn dan landrwa. E dimunn prezan ti donn li sa drwa la. Li finnn

anonse ki ler inn vini kot bizin mars ar LALIT. Ler inn vini, li finnn dir, pu abandonn sa bann parti ki finnn, ankor enn fwa zordi swar, "abandonn nu". Sann fwa la par zot labsans. Li pa ti kler sipa li ti pe koze antern selman elektoral, ubyin si li ti ena enn definisyon pli larz lalit politik. Tu dimunn ti tap lame.

Kan 2 cher finnn arondi, remersi tu dimunn (zis lerla nu tu nu realize ki lapolis ki abitye met enn prezans, pa ti'nn vini ditu), tu dimunn finnn leve, dibut-dibute, koz-koze. Personnn pa ti ule al lakaz. Gardyin la pa ti mem remarke ki nu finnn depas ler par enn 10-15 minit.

Alor, sa zistwar la li rakont sa lexperyans inatandi, sa lexperyans telman rasiran, kot omilye enn downtern, nu finnn temwayn materyalizasyon *lavangard* klas travayer. Alor, li tuzur la. Li tuzur pe atann so moman. Li, sa lavangard la – ki reprezant lakle pu kas sa dedlok kan ideoloji klas dominan dan kapitalism, setadir ideoloji kapitalist, li ezemonik – li la. Li vre ki li enn dedlok, me malgre sa, ena so manyer ki dan larealite li kase. Gramsci ek Lenin, sakenn so fason, inn montre kimanyer sa zedmo rezud li. Li atraver panse dan enn fason *dyalektik*, ki inklir dan so analiz sa konseps *muvman eternel* dan listwar. E sa lavangard la li tultan pe rod exprim sa *muvman* (kot li dan klas travayer, e li sorti andeor, indepandan), sa *instabilite* dan realite, ki pruv so lindepandans, antan ki enn but separe depi klas travayer, dan sans ki li kapav sape depi ideoloji dominan, e kree enn felir dan ezemoni la. E li liye klas travayer an antye (aköz li organikman form parti so klas) ar enn parti revolisyoner kuma LALIT (parski li ena lindepandans pu reflesi ki sa so sel solisyon pu sape depi opresyon). Lavangard la, li exprim li suvan dan enn eptern. Rar, byin rar, dan enn downtern. Me, dan Richelieu sa swar la, li ti materyalize. E sa ti enn lexperyans byin ris.

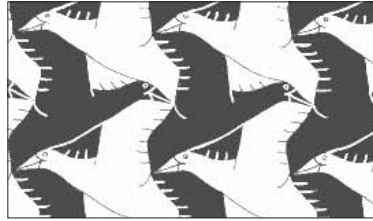
Li ti enn materyalizasyon sa lafors trankil enn veritab lavangard klas travayer.

Lindsey Collen

LALIT ti Predir Kudeta Trump e ti Monitor li an Tan-reyel

Zordi, kan ena enn tribinal parlamenter lor sa kudeta manke ki Trump ti orkestre apre eleksyon 2020 e avan sertifikasyon vot le 6 Zanvye 2021, tu medya dan Lamerik pe pretann zot fek truv tu sa badinaz Trump otur “eleksyon trike” kuma enn “kudeta manke”.

Purtan, nu dan LALIT, lwin depi USA, ti pe swiv ase pu ki nu ti kapav predir sa kudeta la depi 2

mwa avan, setadir depi Novam 2020. Dan Revi LALIT No. 143 ki pibliye kumansman Novam 2020, e lor nu sayt ek Facebook

le 24 Novam, nu ti ena enn lartik su tit, “*Danze ku Deta USA: E si Trump pa ale, Persiste ...*” Sa ti 2 mwa avan ki Trump avoy enn laful ostil lor batiman Capitol pu travay an-konivans avek enn 100-enn Reprezantan Parti Repiblikin pu sey fors Vis-Prezidan Pence blok transfer puvwar ar nuvo Prezidan, Joe Biden. Ala, seki nu ti ekrir, dat bitwar par dat bitwar:

“DANZE KU DETA U.S.A. “E si Trump Persiste ...

“E si Trump persiste, pa konsede, refiz kit White House? Si li kontiyn deklar ki li finn gayne, li? Ala enn kalite senaryo ki li ek so hardkor pe deza mazine.

“Deza li ena Ka Lakur dan 5 diferan Leta. Plis ki 20 ka fini fu deor. Li fini apel enn re-kontaz dan Georgia. Sa paret pa pu amenn sanzman, me enn alye Trump, Lindsey Graham ti pe rod enn lot kalite chalennj legal, pu exklir sertin pil biltin vot. Sa pa finn marse, nonpli.

“Dat bitwar

“**8 Desam:** Sa dat la tu chalennj legal, tu rekontaz sipoze termine. La, sak Leta so Kongre nom so “gran elekter”. Depi plis ki 100 an, tu Leta la sed sa puvwar la ar elekter dan Leta. Me dan *Bush v Gore* (2000) Lakur Siprem finn statye ki, dan sertin sirkonstans, Leta kapav rebran sa puvwar la. Ki sirkonstans? Pa kone. Alegasyon frod elektoral? Dezord? Tusala bann Trump pe rod teste. Si, avan le 14 Desam, Repiblikin reysi tarde, lev dibri, sem dut, fu dezord, dan dizon 5 Leta kot Repiblikin kontrol Sena ek Sanb Reprezantan o-nivo leta, lerla, dizon, Leta kapav sumet enn lalist gran elekter *ki li ule, pa seki elekter la finn vote*. Pu sa marse, fode ena enn Guverner ki aksepte siyne, li osi.

“**14 Desam:** Gran elekter zwenn dan 50 leta e Distrik Columbia, vot pu Prezidan. Si ena dibri, kapav ena enn vot ki pa vot popiler me seki sumet par Leta dan 4-5 leta, ubyin dan diferan ka-de-figir, li posib gayn 2 seri “gran elekter” ki sumet zot vot a Kongre.

“**3 Zanvye:** Nuvo Kongre syeze. Rapel ki ena enn *eleksyon dezyem tur* Georgia ki pa pu ankor fer ziska le 5 Zanvye. Pu ankor ena 2 ansyin Senater Repiblikin pu reprezant Georgia.

“**6 Zanvye:** Sanb Reprezantan ek Sena (Kongre) fer reynion konzwin pu dekont vot. E li pa inposib ena 3-4 Leta kot lalist la, li swa pa seki finn vote (me seki Leta pe sumet), ubyin ena 2 lalist. Rapel ki Georgia pu finn vote zis lavey. Lerla bizin fer kawnting. Pa pu’nn fini atan, sirman. Alor, Mike Pence pu ankor Prezidan Sena. “Li pu ena sertin puvwar lor ki lalist pu aksepte si ena 2 lalist pu 3-4 leta.

“... Antretan, Vis-Prezidan (Mike Pence, Repiblikin) ena tu kalite puvwar inatandi, antan ki “Prezidan Sena”. Li kapav pran sertin desizyon lor ki biltin vot pu aksepte depi bann Leta

“Federasyon sindikal AFL-CIO finn deza menas enn lagrev zeneral (ki zame pa finn ena dan Lamerik) si Trump pa kit puvwar.

“Konklizyon

“Tusala pu montre danze bann veritab fasist, kuma Trump ek so seporterz. Tusala osi pu montre lefet ki nerport ki Konstitisyon ekrit, li depann buku lor tradisyon, lor respe pu demokrasi existan ...ki pa fasil dan sosyete deklas. Lintere kri ena tandans prime dan sertin konfli, kan zot vinn grav.

“Nu espere ki tusala pa arive.

...“Omilye enn lepidemi, enn konfli ki al ver enn bagar, li partikilyerman grav. Li kapav vinn enn leson dan kimanyer enn gran, gran lanpir, kuma lanpir Amerikin, kapav grene byin vit. Me, dezord ki li pu fer, kan li pe dezintegre, li pu extrem.

“Sel lafors kont sa ladrwat la, se mobilizasyon alabaz – dan kartye ek lor sayt travay. Tuzur klas travayer ki bizin organize otur enn program sosyalist pu fer fas sa kalite menas la. Biden-Harris, tusel, zot kalite politik pa pu kapav fer fas sa vyolans ki Trump pu leve parmi enn tit-burzwazi an-dezespwar. E sityasyon ekonomik Amerikin, li pe provok dezespwar dan tit-burzwazi.”

USA - Enn Lanpir ki pe Grene

Dan dernye 15,000 an, finn ena buku lanpir ki finn monte-grene.

Lanpir pli resan, se lanpir Leta Zini Lamerik (USA).

Zordi nu pe temwayn so deklin, amizir li kumans grene.

Ala enn lartik kot swiv siyn sa deklin la.

Kan enn lanpir grene, li enn prosesis san-relas. E nu pe temwayn kolaps lanpir Amerikin asterla divan nu lizye. So kolaps, li pe provoke depi lexteryer osi byin ki delapar enn seri kontradiksyon intern.

Depi lexteryer, nu finn truv enn milis Taliban, enn milis san-naryin, fer larme Amerikin ansem ek tu sa alye dan so LOTAN ansem ek tu zot gro gro zarm mortel, kareman fwir depi Afganistann apre 20 an lager, 20 an lokipasyon militer. Lamerik finn perdi kont enn milis riral apovri net. Sa spektak dezolan kot tu Lamerik so bann espyon, so bann informater, pe apandan ar laru gro, gro avyon ki transport marsandiz, pe rod fwir Kabul, pu res grave dan memwar kolektif mondyal. Li kuma enn ri-ple 50 an apre, kan elikopter enn apre lot pe kit Saigon an 1975, sarye dimunn ziska enn port-avyon dan larad Vietnam, kan enn lot larme san-mwayin, Vietkong, ti infliz enn defet lor USA. Spektak dezolan sa lepok la, ki res grave dan memwar kolektif, ti bann dernye vwayaz elikopter ki ariv lor port-avyon e pena plas pu zot park alor zis baskil zot, enn apre lot, kuma reptil teradaktil, dan larad Saigon.

Anmemtan, depi lexteryer, kote ekonomik, nu truv sirtu Lasinn so lekonomi pe ranforsi, pe prepare pu depas prodiksyon dan USA. Alor, linfliyans Lasinn finn grandi avek so lekonomi.

Depi linteryer, dezord dan USA li total. Li indeskriptib. Li enn pei ki pa finn futi kontrol lepidemi Kovid. Mem Moris finn fer mil fwa pli byin ki Leta Zini. Pandan enn long but letan dan Lamerik zot pa ti futi fer tes Kovid. Plis ki enn milyon Amerikin finn mor. La plipar sa mortalite la ti kapav evite atraver mezir saniter ordiner. Me, gran lanpir USA pa finn futi fer sa. Finn ena enn milyon lamor trazik.

USA pa pe futi organiz eleksyon ordiner asterla. E kan reysi, tan byin ke mal, lerla eli pa pe futi lezifere. Ena enn ansyin sistem kot Sena pa kapav pas lalwa par enn sinp mazorite. Li bizin 60 lor 100, e pa pe gayne sa nomb vot la. Alor, USA paralize. Buku so sirkonskripsyon pe truv zot frontyer pe kareman falsifye pu asire ki enn minorite Repiblikin pu eli dan lavenir. Repiblikin fer sa san okenn zenn. Repiblikin dextrem drwat fer tu pu exklir klas travayer, dimunn mizer, elekter kominote nwar, imigran, depi eleksyon. Zot mem ena enn mo pu sa falsifikasyon frontyer la: jerimannndering.

USA ena enn sistem ki tu lezot pei dan lemond apel “koripsyon”. Amerikin apel li “sistem lobi”. Sa vedir larzan gro kapital kontrol parlamenter. Sa 2 Demokrat, Manchin ek Sinema, ki blok tu lalwa progresis ki parti Demokrat amene, zot peye par sa bann lobi la. Buku depite dan Lamerik, zot vinn byin ris aköz zot ena aksyon dan konpayni prive, e

zot kone kan nuvo lalwa pe vini ki kapav afekte pri aksyon.

Pu sey anpes kontrol total klas gran-burzwa lor sistem eleksyon, ti deza ena enn lalwa federal pu omwin limit donasyon politik exazere. Me, depi 2014, *Lakur Siprem* finn dekret sa limitasyon la ilegal. Alor gro kapital kontrol eleksyon.

USA pa pe kapav protez zanfan leköl primer ek zanfan kolez depi fiziyad par zarm otomatik, par zarm ki servi dan lager. Regilyerman ena tuyeri kumsa dan leköl. La, ena deza enn 30-enn dan Leta Zini an 2022. Lamas dimunn pa pe kapav mat kont lobi *National Rifle Association*, ki koronp depite lor kestyön lavant armaman ek fizi.

Tu demyeman, USA pa ti kapav organiz aprovizyonman dile ti-baba. “Formula” kuma zot apel li, ti an-ripter stok, e lalwa pa ti permet inporte. Ena buku kontradiksyon kumsa. Pu protez zot lindistri lokal zot servi pretext pu anpes inportasyon. Lerla, kan manke, zot an kriz total. Anfet, larme ti bizin al sers dile ti-baba depi Lalmayn dan avyon deger, vwayaz par vwayaz.

E asterla sa kudeta ki Trump ti orkestre pu sey res opuvwar an 2021 apre so defet elektoral, li pe vinn simboliz bann kontradiksyon intern dan lanpir USA.

Sa kudeta la ti ena plizir eleman:

- Zot ti fann fos nuvel ki eleksyon pu trike, e lerla ki rezilta finn trike.
- Zot ti al met ka legal dan Lakur Lazistis kont rezilta dan par duzenn diferan Leta. Tu inn tom plot.
- Zot ti sey falsifye rapor lor votman dan enn 6-7 leta parmi sa 50 dan USA, pu sey sanz rezilta.
- Zot ti sey fors Parke (biro Atome Jeneral) pu tir enn kominike pu dir, mem vagman, kumkwa finn ena maldonn dan sertin eleksyon, pu ki zot lev dibri ase pu ranvoy sertifikasyon rezilta.

Picasso, 1945

- Enn ta zom Trump fini rod, sey gayn, e anfet gayn “pardon” depi Prezidan pu deli dan tusala.
- Zot finn sey fors Vis Prezidan Pence pa sertifye rezilta.
- E finalman, Trump ek so kabine finn apel enn laful arme divan Capitol, kot zot 2 sanb parlman zwenn, pu anpes Pence siyn validasyon rezilta.

Kudeta Zidisyer

Anmemtan, Trump finn organiz enn espes kudeta dan Zidisyer, ki finn reysi, e pe sanz realite dan USA totalman.

Dan lespas enn semenn, tu seki u ena drwa fer, e pa fer finn sanze dan Leta Zini. E sa finn deside par 9 ziz, 9 nomini politik – 3 ladan pu Trump. Kimanyer Repiblikin su Trump finn fer sa “kudeta” dan zidisyer la? Nu apel li enn “kudeta”, parski dan enn semenn, gete ki nomini politik finn reysi sanze

1. Li ilegal pu leta New York, antan ki Leta, gard so ansyin lalwa ki interdir sarye pistole-dan-pos an piblik. Sa fini deside par sa nuvo Lakur Siprem la.

2. Enn sel ku, samem Lakur Siprem finn aboli proteksyon ki fam finn benefisy depi 50 an kont nerport ki lalwa (dan nerport ki enn Leta) ki interfere avek enn fam so kapasite pran desizyon lor so prop lekor, antot pu fer lavortman. Enn ziz finn mem anonse ki zot pu reger drwa kontrasepsyon, e drwa maryaz ant 2 dimunn mem sex, dan sa mem nuvo kontrol ki Leta pu ena, kot li pu kapav rant dan prayvesi dimunn.

3. Li finn osi vinn ilegal pu anpes relizyon, e mem lapriyer, rant dan lekol guverman. Enn antrener ti fer enn espes lapriyer a-otvwa dan enn kolez Guverman lor enn laplenn futborl pandan enn match, e kan lotorite ti ramenn li alord, nuvo Lakur Siprem finn dir pa gayn drwa ramenn li alord. Lapriyer enn drwa, zot dir. Alor, ena buku tandans “teokrasi” (reyn par enn relizyon) ki tultan ti existe kuma vestiz dan USA, vinn okler, vinn dominan.

4. Finalman, sa nuvo Lakur Siprem la fek dekret li vinn ilegal pu Guverman USA anpes polisyon atraver reglemantasyon. Alor, lalwa pu limit polisyon ler, pu respekte Cop22, finn vinn ilegal. E sa menas buku regleman pu sekirite dan travay, e pu lasante.

Lakur Siprem dan USA ena, kuma nu finn dir, zis 9 ziz. Dabor, sef Parti Repiblikin dan Sena, Mitch McConnell, ti reysi blok nominasyon ki Obama ti fer, kan enn syez ziz ti vinn vakan. Sa ti mi-Mars 2016, e argiman sete ki pu ena enn nuvo manda Prezidan dan “zis” 10 mwa, alor zot finn bar so nomini. Alor, Trump gayn enn nominasyon anplis, deza. Lerla Trump nom enn dezyem Ziz, sa misye ki ena move repitasyon la Brett Kavanaugh, malgre tu so debwar. E lerla ep! kan enn plas vinn vakan, le 29 Septam 2020, e Trump res 3 mwa ziska enn nuvo manda Prezidan (buku mwins ki 10 mwa), Trump nom enn 3yem ziz dextrem drwat, Amy Barrett.

Kumsa lextrem drwat finn reysi dan 4 zizman dan enn semenn anpes lalwa ki protez sitwayin kont vyolans par fizi, e permet lalwa ki dominn fam kan li pe pran enn desizyon lor so lasante, so prop lekor, so lavi; permet lapriyer rant dan zafer leta; anpes guverman lezifere kont polisyon. E zot pa eli.

Anmemtan, Lakur Siprem finn anonse ki li pu pran enn lot ka, kot ladrwat pe chalennj Lakur Siprem N. Carolina aköz li inn dekret ilegal tripotaz frontyer sirkonskripsyon dan enn fason ki donn parti Repiblikin enn lavantaz elektoral.

Pli pir, ena enn muv parmi zirist dextrem drwat pu permet sak sa Leta parmi sa 50 ki fer USA, gayn drwa deklar enn “relizyon ofisyel”.

Tusala, li reprezant enn kudeta, dan lesans ki 9 dimunn non-eli pe tir drwa demokratik etabli depi dezane, mem desyek.

Li inkrwayab kan truv enn lanpir kumans grene kumsa, ki vites li grene. Li kolaps dan enn manyer ki paret inexorab. Li pa neseserman tultan gran-vites, me li inexorab.

Lerla, seki Prezidan fer kote internasyonal, li vinn absird. Li pe koz kimanyer USA pu inifye otur de li, tu bann pei kot ena “demokrasi” kont bann “otokrat”. Me, dan USA, nu truv tu dirizan pe al inexorableman ver enn otokrasi, zot mem.

Anmemtan, kan Prezidan Joe Biden al inpoz sanksyon ekonomik sever lor so konpetiter Larisi, e anmemtan provok Larisi par orkestre enn kudeta dan Ikrenn an 2014, e kontiyn koste zarm LOTAN tutotur Larisi, ena tu kalite lefe non-intansyone. Dabor Biden finn asterla al provok enn agravasyon sever dan inflasyon dan USA. Answit, ena lakoler partu dan lemond aköz pe mank karbiran, pe mank fertilizan e pe per pu mank manze debaz, ki normalman expote depi Ikrenn ek Larisi. USA ti krwar “lemond antye” pu ar li.

Me, mazorite lepep lemond pa finn rant dan sa dispit la. Anfet, Lerop pe al rann so lekor kuyon par swiv Lamerik dan sa foli la. E Biden pe persiste prolonz sa lager la, parski so bi se pu “fatig” Larisi. Mem lor ledo lepep Ikrenn, li bizin fatig so konpetiter. Sa kalite sityasyon li tipik kan enn lanpir pe grene. Tu seki USA fer pu ranforsi li, li pu riske ena konsekans non-intansyone ki amenn lefe lekotr. (Sa li vre pu Larisi osi, me li enn restan enn lanpir ki fini grene byin-mem depi avan.)

LC

Drwa Lavortman Nepli Proteze dan USA

Lakur Siprem US finn ranvers zizman istorik rande 50 an desela, zizman Roe v. Wade, ki anpes nerport ki Leta ki form parti federasyon Leta Zini rann lavortman ilegal. Sa pe ena enn lefe dramatik lor lavi fam dan US. Li pe vinn parey kuma sa inegalite deklas ki ena isi, kot fam ki ena lemwayin al pei kot lavortman legal kuma La Reunion pu fer lavortman an-sekirite, e fam mizer expoz lasante fer lavortman klandestin isi. Savedir dan US, fam pu bizin ena lemwayin pu al enn leta kot lavortman legal pu fer li an-sekirite. Dimunn ankor rapel kimanyer plis ki 50 an desela, dimunn ti pe gayn 110 an prizon aköz zot ti ed fam, ki pe rod lavortman, gayn enn. Ti ena osi ka Shirley Wheeler, enn-de lane avan gayn Zizman Roe v. Wade, kot Ziz ti donn sa Madam la swa ant maryl dimunn ki ti “fer li ansint” uswa pu kit leta kot li reste.

Ki lefe?

Ena buku keştyon pratik osi poze, par ekzanp, eski pilil lavortman pu kapav vini dan lapost federal dan leta kot lavortman finn vinn ilegal? Kuma sak leta pu diyl avek sa nuvo zizman la? Personn pankor sir pu tu leta. Alor fam dan US premye viktim sa zizman represif la. Me pa zis fam US: sa ranversman zizman Roe v. Wade pe osi rekink muvman anti-fam ki anvi met fam ki fer lavortman dan prizon, kriminaliz fam inpe partu dan lemond. Li osi vedir US pu riske nepli osi lib pu finans organizasyon internasyonal kuma *International Planned Parenthood Federation* ki milit pu e finans proze pu lasante reproduktif ek sexyel, inkli akse a kontraseptif ek lavortman legal dan bon kondisyon dan buku pei lemond. Alor sa sanzman terib la pu ena lefe lor fam anzeneral dan lemond.

Lefe politik

Ena 13 leta dan US ki ti deza prepar enn lalwa ki pennding e ki fer lavortman ilegal otomatikman

dimoman zizman Roe v. Wade ranverse. E ena enn lot 12-enn leta ki pe prepare pu fer lavortman vinn ilegal. Savedir lamwatye kantite leta ki konstitiye Leta Zini (50 an tu) pu kapav fini par deklar lavortman ilegal insesaman. Sa reflet ranforsisman muvman extrem drwat integrist Kreyin anti-fam ki sutenir Trump, sirtu lobi Evanzelik. Asterla zot pe kapav kumans remet an-keştyon drwa a kontrasepsyon ek drwa pu dimunn mem sex maryl lor azanda nasyonal US. Kitsoz ki ti inimazinab avan. Enn ziz, dan so zizman, Thomas, finn dir zot ena lintansyon fer sa.

Anmemtan muvman anti-patriars pe bizin re-organize, devlop lalit pu dekriminaliz lavortman lor pli bon baz ki avan. Li montre kimanyer keştyon lavortman li enn keştyon politik: se viktwar politik Trump ki finn fer li posib pu lavortman revinn ilegal. Bizin enn stratezi politik pu ki lavortman dekriminalize e res dekriminalize. Kanpayn “singel-isyu” stil ONG pa marse. Li osi montre febles parti Demokrat ki pa finn amenn lalit permanan pu dekriminaliz lavortman e finn zis servi li kuma enn tem elektoral detanzantan.

Kimanyer sa finn arive?

Ena 9 Ziz Lakur Siprem US. Se Prezidan ki nom zot, me Ziz bizin konfirme par Komite Zidisyer konpoze de bann eli Sena apre ki zot finn, dan sesyon ki piblike ki televize, gayn lokazyon poz keştyon direk a

Ziz ki Prezidan finn nome pu gete sipa li kalifye pu et Ziz. Kumadir enn sipervizyon demokratik par eli lor sa nominasyon Prezidan. Enn fwa ki Komite Zidisyer Sena konfirm Ziz ki Prezidan finn nome, lerla li res Ziz ziska li desid pu pran retret uswa li desede uswa Sena retir li (*impeach* li) si zot zize ki so kondwit inapropriye uswa li finn kareman anfreenn lalwa.

Kudeta Trump dan Zidisyer?

Kan Obama ti Prezidan an 2016, 9 mwa avan eleksyon Prezidansyel, enn Ziz Lakur Siprem, Ziz Scalia, ti desede e Obama ti pu ranplas li par enn lot Ziz. Me alepok lider Sena, enn Senater Repiblikin Mitch McConnell, pa ti dakor. Li ti dir ki bizin atann eleksyon Prezidansyel sinon sa nominasyon-la pu anti-demokratik. Senater Repiblikin ti refiz ki Komite Zidisyer Sena zwenn pu get sa nominasyon la. Trump li, enn semenn avan eleksyon Prezidansyel, ti nom Ziz Barett pu ranplas Ziz Ginsberg, ki ti desede. Sa finn konfirme par Sena kot Repiblikin ti ena mazorite. La, Repiblikin pa finn truv nanye “anti-demokratik” ladan. Kumsa ki, pandan so manda, Trump finn nom 3 Ziz antu. Sa 3-la parmi sa 5 Ziz lor 9 ki finn pran desizyon pu ranvers Zizman Roe v. Wade. Alor sa finn ena lefe enn espes kudeta dan Zidisyer, ki Trump finn organize. Li pa etonan si Trump pe truv

seki finn arive kuma enn viktwar politik pu li: “so” Ziz ki finn permet ki lavortman kapav vinn ilegal.

Remarke osi ki sa 3 Ziz la ti dir dan bann sesyon Komite Zidisyer Sena ki zot pena lintansyon met an-kestyon lalwa ek Zizman ki finn etabli. Me zot finn fer volt-fas e finn kareman ranvers enn Zizman ki finn etabli lavortman kuma enn drwa depi 50 an.

Kudeta manke Trump

Sa li pe vinn dan mem lepok kot de zur-an-zur Selek Komite *House of Representatives* pe expoz lintansyon konsyan Trump pu organiz enn kudeta oka li pa gayn eleksyon. Tu sa maskarad pu akiz ki “eleksyon finn trike” e lera organiz manifestasyon, mem insireksyon, pu “pran kontrol” Capitol onivo sak leta kot Trump perdi ti delibereman organize par Trump ek so bann alye pu anpes Biden vinn Prezidan kan li finn eli demokratikman. Trump ti ena lintansyon reste kut-ke-kut – par kudeta silefo. So plan erezman pa finn marse. Me tudmem avan li ale, li finn reysi fer enn espes kudeta dan Zidisyer ki pe kapav met ankestyon lalwa kuma lavortman.

Legalize v dekriminalize?

Tusala pe amenn deba dan US ek leres lemond: kifer anpes fam fer lavortman? Dan ki fason eski nu sexyalite ek puvwar reproduksyon konsem lapolis, lalwa, lakur? Fam bizin ena kontrol lor nu lasante reproduktif ek sexyel. Li pa ti devet konsem lalwa o-kriminel. Sel lalwa ki nesaser se pu definir ki kalifikasyon dokter, infirmye, farmasyin bizin ena pu fer tel travay dan bon kondisyon. Se sa ki ti bizin alabaz lalit pu *dekriminaliz* lavortman. Olye rod “legaliz” lor ki “kondisyon” fam kapav ubyin pa kapav fer lavortman, ki uver laport pu prosekiter, lapolis, e lakur reglemant sexyalite ek reproduksyon fam, ti bizin kareman dekriminaliz lavortman.

RL

Lamerik Latinn: “Lamare Roz?”

Istorikman Leta-Zini inn tuletan sey tuf tu muvman lagos dan Lamerik Latinn. Li mem ena enn Doktrinn apel *Doktrinn Monroe* (get nu demye Revi) ki anpes tu lezot pwisans frekant kit pei dan Lamerik Latinn swa Karaib. Leta-Zini finn fer ku-deta e ranvers Guvernman degos dan par-duzenn laba.

An mwa Zin, Prezidan Joe Biden finn organiz enn Some Rezyonal dan USA pu Lamerik Disid e Dinor. Li finn exklir dirizan Kiba, Venezuela e Nicaragua depi lalist invite aköz USA pa dakor ar zot Guvernman. Me zordizur, alors ki ezemoni Leta-Zini pe diminye atraver lemond, enn seri lezot pei ki ti invite finn refiz partisipe kan Biden finn exklir sa bann pei la. Lamexik, Honduras, Guatemala ek El Salvador finn boykot Some la. Biden finn dekonserte.

Li kler ki mem si, onivo mondyal, muvman ladrwat pe monte inpe partu, plizir pei dan Lamerik Latinn pe plito vir kote lagos. Ena obzervater laba pe apel sa enn *Pink Tide*, Lamare Roz. Sa vadir li pa enn “lamare ruz” dan sans definitivman sosyalist, me zis “roz”, setadir donn lor kote sosyalist. Dan LALIT, nu krwar ki an-zeneral sa tandans degos la pa ase for pu apel li enn “lamare” nerport ki kuler. Me, klerman ena sanzman.

Dan Chile apre bann imans manifestasyon an Oktob 2019, ki finn kumans par opoz ogmantasyon pri tiket metro, finn grandi ziska li viz enn nuvo Konstitisyon pu ranplas Konstitisyon sa Junta fasist ti met anplas apre ki zot ti fer ku-deta, asiste par CIA an 1973. Finalman dan Chile nu finn truv mobilizasyon fam kuma zame finn truve dan listwar limanite. Guvernman Chile finn sede e finn fer enn eleksyon pu enn Lasanble Konstitiyant an 2021 pu diskrit e vot enn nuvo Konstitisyon. Antuka, ariv Zanvye 2021, lagos, ki ti pe seye inifye, ti reysi form enn koalision politik ki apel *Apruebo Dignidad* (*Dinite Apruve*). Zot program tus preske tu laspe lavi: pansyon, lekonomi, ledikasyon, drwa fam, lasante,

lanvironnman, lozman, lalwa travay, administrasyon lokal, ale mem – tusala disponib lor zot sayt. Zot inn kareman drafte enn nuvo konstitisyon – ki ti bi, zistema, manifestasyon Chili. Par laswit, sa koalision degos la inn elir zot kandida pu Prezidan dan eleksyon ki finn swiv. Gabriel Boric, enn manb lidship bann manifestasyon etidyan Chili an 2011-2013, ti poze, e li finn eli. Li mem prezidan pli popiler dan listwar Chile e sef deta pli zenn dan lemond. Malgre sa Lopozisyon adrwat tuzur ena maz-orite dan Lasam Depite e dan Sena.

Pli gran sirpriz se Kolonbi. Zame zot pa finn ena enn parti lagos opuvwar. Zot finn reysi elir Gustavo Petro, enn ansyin solda gerila Muvman 19 Avril, enn organizasyon ki Kolonbi ti konsider enn organizasyon “teroris”. Sann fwa la, selman, li ti dan enn parti politik, *Colombia Humana* (Kolonbi Imanist) ki form parti enn koalision lagos ki apel *Pacto Histórico por Colombia* (Pakt Istorik Kolonbi) e apre eleksyon primer, zot inn nom li kandida pu eleksyon zeneral e li pe pran so syez Ut 2022.

Lezot pei inn kontiyn sa trend la. Bolivi inn elir kandida Muvman pu Sosyalism, Luis Arce, e Evo Morales, ki ti an exil apre enn kriz politik an 2019 inn resi return laba. Dan Peru, apre enn kriz konstitisyonel 2019-2020, Pedro Castillo, enn manb Pure Libr, inn eli an 2021. Sityasyon politik laba ankor instab. Honduras osi finn reysi met enn guvernman degos.

Me fode pa bliye ki tusala pe arive dan enn kontex mondyal byin difisil e ki bann rezim dextrem drwat res byin for, partu inklir dan Lamerik di Sid. Viktwar kandida dextrem drwat dan Brezil, Bolsonaro an 2018 ti enn sok pu buku dimunn. Me, li posib ki dan eleksyon ki pe vini, lagos otur Lula pu rebran puvwar. E lor mem kontinan, ena enn lot rezim ki alye ar Bolsonaro dan Ekwador, ki finn ranplas enn guvernman plito degos. Dan preske tu pei Lamerik Latinn ladrwat tuzur for, mem kan li Lopozisyon. GH

Israel Asasinn Zurnalist Palestinyin Shireen Abu Akleh 2 Fwa

“Mo finn swazir fer zurnalism pu res pre ar lepep. Kapav li pa fasil sanz realite, me omwin mo pu kapav fer lemond antye tann lavwa lepep Palestinn”.

Sa parol resan Shireen Abu Akleh enn rezime presi so langazman ansam ar so lepep Palestinyin. Li ti zurnalis Al Jazeera pandan 20 an dan Palestinn, depi lepok 2yem Intifada. E li ti, atraver so metye, rant dan lakaz tu Palestinyin tule swar. So reportaz kalm, angaze, salere ti san egal dan lemond.

E li finn asatine dan Jenin, Wes Bank le 11 Me pandan ki li ti pe fer so travay. Sa travay pu lekel li ti otan pros ar tu fami Palestinyin.

Shireen Abu Akleh ena dub sitwayennte. Li osi Amerikin.

Sa zur la, li ti pe dibute, fer reportaz lor enn atak larme Israel dan enn kan dan Jenin, avek so zile parbal lor li. Lor la ti klerman marke ‘PRESS’ an gran-gran let. Anfas ti ena enn ranze solda Israelyin ki ti’n tir kut bal dan so direksyon; enn bal finn tus li anba so zorey, ondire finn viz sa plas exak anba so helmet, finn tuy li. Bal ki finn tuy li sorti enn fizi M16 kuma larme Israel servi. Sa li pa sel prev ki larme Israel finn tire pu tuye. Zot finn osi tir kut bal lor so koleg ki ti ar li kan ti sey ris so lekor dan enn plas proteze.

Malgre ki Nasyon Zini finn dimann ki ena enn lanket inde-pandan lor lamor Shireen Abu Akleh, larme Israel finn deza fer enn seri diferan “zistwar”. Kumansman, Guvernman Israel ti dir enn snayper Palestinyin sirman finn tuy li par erer. Zot ti mem montre enn klip video ki sipoze montre sa, me li finn diskredite anplas-anplas par Al Jazeera. Lerla Guvernman Israel inn sanz koze, inn dir so solda ti pe fer fas enn grup Palestinyin arme. Apre, kan sa klerman pa vre, portparol larme Israel, Ran Kochav, finn mem al ziska zistifye lamor zurnalis Palestinyin par militer Israelyin aköz, li dir, zurnalis “arme ar kamera.” Par sa koze li devwal lefet ki, pu larme Israel, enn linstriman ki servi pu dokimant lor

realite e pu expoz laverite, li enn linstriman mortal. Finalman, kan li kwinse net, Guvernman Israel finn vinn ar enn seri koze dekuyone kuma “Buku zurnalist mor, kifer fer tapaz zis kan enn zurnalist Palestinyin mor?”

Laplipar gran medya Oksidental finn plito rabas tu sa zistwar Israel la. Zot sertennman pa finn anons lamor Abu Akleh kuma enn asasina par larme Israel. Zis Al Jazeera ti fer sa.

Lerla ep! CNN, ki ti plito swiv kuma li abitye tu laliyn Leta Israel alalet, finn anonse ki li finn fer enn lanket, e so rezilta finn aport linformasyon “disturbing”. Anfet, zot finn vini avek nuvo prev ki larme Israel finn komet enn asasina. Zot finn fye lor temwin okiler serye, lor analiz odyo kote balistik, lor etidye tu lang depi kot truv Abu Akleh ek so koleg, lor analiz mark bal lor pye ki ti deryer li, e zot finn konklir ki ena solda Israel otur enn jip larme ki finn viz sa grup zurnalis, fizye zot. Zot finn osi rekeyir temwanyaz depi zurnalis ki solda Israelyin ti pe sible kan li ti pe sey ris lekor Shireen Abu Akleh.

Sa ti premie fwa larme Israel finn asasinn Abu Akleh. Sa ti dan Jenin.

Lerla, kan pe lev so lekor pu so lanterman dan Zerizalem, larme Israel inn asasinn li enn 2yem fwa. Zot finn atak dimunn ki pe sarye so serkey, finn preske zet serkey anba. Ondire, mem kan li fini mor, larme Israel finn atak li.

Israel sible seki expoz so krim

Lepep Palestinyin finn, e pe kontiye, fer fas kolonizasyon pli long e lokipasyon militer pli brital listwar modern. Israel finn kapav perpetye enn tel atosite e bafwe lalwa internasional avek inpinite aköz baking Leta Zini e sutyin pei inperyalist dan Lerop.

Anfet Israel tultan azir pu sey kasyet vyolans ek krim so larme komet tulezur dan Wes Bank, dan Zerizalem Est e dan Gaza. Aköz samem larme Israel tultan bombard batiman televizyon, sible zurnalis ek medya internasional. Asasina Shireen Abu Akleh form parti sa kanpayn terer e asasina kalkile Israel kont tu seki oz expoz so krim kont Palestinyin. Israel, dan so asamman, finn mem atak kortez finerer Shireen Abu Akleh. Kimanyer bann militer Israelyin kapav fer enn zafer osi sadik ki matrak fami ek lezot dimunn ki ti pe sarye so serkey anplin laprosesyon rekeyman ver simityer?

Anfet Israel finn tuy 50 zurnalist Palestinyin dan 20-an. Li finn bles 150 zurnalist dan dernye katran.

Asasina Shireen Abu Akleh, ki koni pu so lartik ki rakont realite lokipasyon Israel, finn arrive dan mem moman kot pe komemor Nakba (15 Me 1948) setadir kumansman exil forse Palestinyin e destriksyon sosyete Palestinyin. Li rapel lemond seki lepep Palestinyin finn, e pe kontiye, andire aköz lokipasyon, deposeksyon, opresyon ki Israel inpoze depi 1948.

Tu Leta dan lemond bizin kondann sa asasinasyon la. Nu pe atir latansyon Minis Zafer Etranzer, Alan Ganoo, pu li pran pozisyon. Linyon Afrikin bizin sutenir demand pu enn lanket Nasyon Zini, e denons pei kuma Leta Zini ki pa pe akiz Israel sa asasina la. E purtan, Shireen enn sitwayin Amerikin.

Israel kasyet laverite

Enn grup depite Parlman Linyon Eropyin finn mem bizin anil zot vizit dan Israel apre ki lotorite Israel finn refiz donn enn viza zot sef delegasyon Manu Pineda pu rant dan Palestinn. Sa donn lekte LALIT enn lide ki “lokipasyon” vedir: parmanter EU bizin mandye enn viza pu al Palestinn ar Leta Israel. Sa delegasyon Parmanter la ti akonpayne ar enn lekip avoka Eropein ki ti pu examin seki finn pase apre asasina Shireen

Abu Akleh, sirtu atak larme kont lanterman.

Sa اساسina la pe vinn dan enn moman kot sityasyon deklas dan teritwar okipe pe vinn deplizanpli “so”, sirtu depi lager dan Ikrenn. Dernye 2 mwa larme Israel finn fer bann latak preske tulezur dan Wes Bank. 30 Palestinyin finn trov lamor e enn 100-enn finn blese. San konte ki depi kumansman sa lane la, 58 Palestinyin finn mor aköz vyolans kolon Israelyin kont zot laferm e zot lakaz ubyin kan larme Israel demoli zot lakaz. Sityasyon finn ankor exaserbe depi sanksyon US kont Larisi ki finn antrenn ogmantasyon pri lesans, pri fertilizan ek pri manze.

Israel tultan finn benefisye ful baking Leta Zini. Li finn osi gayn sutyin lezot pei inperyalist, bann pei ki pretann zot defanser demokrasi ek drwa imin. Zordi sa bann mem pei la, ki finn amenn Lakur Kriminel Nasyon Zini fer lanket lor krim larme Ris dan Ikrenn, e finn kapav reysi aplik sanksyon kont Larisi pu so lokipasyon ilegal, zot zame pa finn lev enn ti ledwa kan Israel teroriz e masakre Palestinyin, kan larme Israel اساسinn aktivis ek zurnalis, kan Israel finn invayir e okip Palestinn.

Shirenn Abu Akleh ti konn rakont realite lavi tulezur Palestinn su lokipasyon. Seki lepep Palestinyin pe viv, li parey sinon pli pir ki Aparteid Sid Afrik. Komye letan ankor Israel pu kontiyn so krim kont lepep Palestinyin?

Israel enn leta orlalwa, enn leta bandi. Bizin izol Israel.

Selman atraver lalit deklas e lalit anti inperyalis kot inifye klas travayer, lazene e tu oprime antye Palestinn, antye Mwayin Oryan, ansam ar kanpayn internasyonal BDS ki pu kapav amenn lafin kolonizasyon e lafin lokipasyon militer teritwar Palestinn. Li devwar klas travayer ek so lorganizasyon pu solider ar lalit pu liberasyon lepep Palestinn pu ki alafin zot viv dan dinite. LALIT depi so nesans finn dan sa lalit la e nu pe kontiye aktif dan kanpayn BDS. AA

LAFRANS

Nuvo konfigirasyon politik apre eleksyon

Rezilta eleksyon lezislatif dan Lafrans finn amenn anmemtan efritman bann parti Santris, emerzans enn lalyans popilis degos otur Jean Luc Melenchon ek lamonte lextrem drwat deryer Marine Le Pen. Zordi lasenn politik an Frans, ki depi plizir lane ti domine par kuran santrist, finn vinn plis partaze. Finn ena enn radikalizasyon ver lagos (142 syez) e ver ladrwat (89 syez). Macron dan enn pozisyon inkonfortab.

Prezidan Macron so lalyans “Ensemble”, enn koalision parti santrist, ki finn gayn 245 syez lor 577, pa finn reysi asir sa 289 syez nesaser pu gard mazorite li ti ena dan Lasanble Nasyonal.

Parti lextrem drwat Marine Le Pen so *Rassemblement National* (RN) finn gayn 89 syez alor ki li ti ena selman 8 syez dan eleksyon lezislatif 2017. Anfet 2 mwa desela Marine Le Pen ti gayn plis ki 13 milyon vot dan eleksyon prezidansyel. Labsans enn lakor, kuma abitye ena dan lepase, ant tu parti Repiblikin meynnstrim pu bar lextrem drwat finn anparti kontribye dan sa lamonte danzere RN la.

Anmemtan finn ena emerzans *Nouvelle Union Populaire Ecologique et Sociale* (NUPES) su leadership Melenchon ki finn ranport 142 syez. Li pa ti mem existe kuma enn lalyans an 2017. NUPES enn lalyans ki regroup Melenchon so Parti, La France Insoumise (LFI), Parti Socialiste (PS), Parti Communiste Francais (PCF) ek Europe Ecologie Les Verts (EELV). Melancho ek NUPES ti akse zot kanpayn otur demand kuma, antrot, rediksyon lertan travay, ogmantasyon saler debaz, ramenn laz retret 60 an, rekritman 100,000 anplwaye dan lasante piblik, zel pri. Li bon note ki sa lalyans NUPES la ti osi benefisye sutyin sartin parti lagos revolisyoner kuma Nouveau Parti Anti-Capitaliste (NPA) ek Parti Ouvrier Independent (POI).

Sa rever ki *Ensemble* finn sibir dan sa eleksyon la reprezant

enn dezaprobasyon Macron so politik atak servis sosyal e anti travayer. Dayer anplin kanpayn lezislatif ti ena manifestasyon kont ogmantasyon pri e lagrev travayer laerop, lasante, sofer kamyon kontener.

Rezilta lezislatif dan Lafrans pu ena bann konsekans lor so sistem politik. Aster lextrem drwat (RN) finn gayn stati ofisyel kuma grup parmanter dan Lasanble, seki pu permet so bann depite benefisye privez inportan ek plis sutyin finansye. RN kapav mem reklam li kuma pli gran parti lopoizasyon dan parلمان etan done NUPES li enn lalyans plizir diferan parti. Dayer enn propozisyon Melenchon pu ki NUPES konstitye limem kuma enn sel grup dan parلمان finn rezete par PCF, PS ek EELV.

Kolaps Prezidan Macron so lalyans santrist, lamonte lextrem drwat ek lemerzans regroupman popilis degos otur Melenchon pe amenn enn nuvo peizaz politik dan Lafrans. Tusala dan enn kontex kot Lafrans ek pei Lerop dan NATO pe swiv avegleman stratezi militarist Leta Zini pu alimant lager Larisi dan Ikrenn. Macron finn mem fer lapel pu rekizisyonn lindistri e inpoz enn lekonomi deger lor travayer dan Lafrans. Mem Melenchon finn kaptile divan politik inperyalis Leta Franse e finn sutenir muv Macron pu furni zarm Ikrenn.

Li kler ki solisyon fas a kriz kapitalist e lager inperyalist dan Ikrenn pa pu vinn depi parلمان Franse ni depi bann manev Melenchon ubyin depi birokrasi sindikal, me dan aksantye lalit deklas dan tu pei e dan inifikasyon klas travayer lemond otur enn program ki opoz lager inperyalis e ki pronn lalit pu sosyalism. AA

Lager LOTAN ek Larisi Provok Dezolasyon

Amizir lager LOTAN kont Larisi pe kontinye sem dezolasyon dan Ikrenn, LALIT fer apel a Joe Biden ek so USA pu uver negosyasyon avek Larisi pu aret sa lager la enn fwa. LALIT deza fer apel a Larisi pu aret so invazyon Ikrenn. Me, ziska ler, Biden finn devwal so bi: li dir li pu lager ziska Larisi finn ase afebli. Lizinn armaman Amerikin antretan angrese.

Kan, an Fevriye 2022, Larisi invayir Ikrenn, enn pei suvrin, medya Oksidantal dekrir invazyon la kuma enn aksyon par enn Prezidan Larisi “fu”. Sanses medya Oksidantal dir Larisi ti invayir “san okenn provokasyon”. Sa li zot mannta: “unprovoked war”.

E sa invazyon la li vinn zistifikasyon kifer, dan lepase, lorganizasyon militer ki rule pu USA e ki apel LOTAN, finn anserkle Larisi pandan demye 30 an. Ondire anretrospek, LOTAN inn regayn so rezon-det.

Atraver sa rezonnman bizar la, sa anserkleman militer, li napa vizib kuma “lakoz” invazyon. Okontrè li vinn zistifikasyon, apre leku, pu kifer finn anserkle Larisi kumsa pandan 30 an. E sa, mem si Larisi finn kriye byin for an piblik ki se sa ki pu arive si USA kontinye anserkle li kumsa ar zarm LOTAN deplizanpli pre ar so frontyer. Ena enn lartik extra lor la lor lagazet Ostrali, *Red Ant*, par Barry Sheppard - <https://red-ant.org/>

Mem Lepap Franswa finn vinn met tu pli okler.

Li sorti enn pei Tyer Mond, alor li pena sa maynd-set enn kolonizater kuma dirizan pei LOTAN ena.

Lepap finn sit enn sef deta ki li apel “saz” (dan LALIT nu krwar li pe koz anyin Sanselye Lalmayn Mm. Angela Merkel, ki li ti rankontre kelke mwa avan invazyon la) ki finn dir bann la “finn vinn zape kot geyt Larisi”. Lepap truve, alor, ki invazyon ti “petet parla provoke” par Loksidan. Li chalennj sa deklarasyon repete ki Prezidan USA fer, kumkwa

li ti enn invazyon “san okenn provokasyon”. Ubyin, Lepap azute, opizale lager la, li rezilta enn refi par Loksidan pu azir dan enn fason pu evit lager.

Antuka, asontur, sa invazyon la lerla vinn zistifikasyon pu USA avoy \$54 milya ar Ikrenn pu li, li amenn lager kont lennmi USA, setadir Larisi, depi lor so frontyer mem. Alor se USA ki dan lager kont Larisi. So zarm, sa.

Amerikin pa riske so dimunn dan sa lager kont Larisi la. Non. Li zis avoy zarm, zarm, zarm, fer long lalist lor oparler tu sa gro-gro armaman li pe avoye lor tu medya dan lemond – kumsidire enn vant-alankan, kumsidire enn reklam pu li vant so zarm, vann so zarm. E li krwar, les Ikrenyin mor, etan “manze kanon” Larisi.

E anmemtan, USA pli anserkle Larisi avek so zarm, inklir so zarm nikleer.

Li pa pu ede pu amenn lape pu lamas dimunn dan Ikrenn si nu limit nu a enn analiz ki insiste ki Larisi finn fer enn lager san okenn provokasyon.

Seki Lapap finn dir, kan li expoz sa fraz “invazyon san provokasyon par Larisi” ki bann la repete kuma enn mannta. Li inpe kuma laliyn depi Hamlet, “The lady doth protest too much, methinks.” Biden tro, tro koz “san provokasyon” – aköz li viz pu maske laverite. Laverite se ti ena 30 an provokasyon.

Provokasyon – Zape kot Geyt

Me finn ena provokasyon pli spesifik pli resan ki res maske, li osi: enn kudeta sanglan ki USA ti sutenir dan Ikrenn. Kimanyer kapav pa mansyon sa kudeta la dan tu reportaz lor lager aktyel? Li bizar.

Kan USA ti donn so baking sa kudeta sanglan kont Prezidan eli dan Ikrenn an 2014, lamas dimunn dan 2 provins, ki truv kote les Ikrenn, napa finn aksepte sa kudeta la, e finn deklar Lindependans. Samem ki medya apel bann “provins separatist”, ondire zot “separatist” par vis. Ti ena enn lager sivil dan Ikrenn, kot USA sutenir enn kote, Larisi lot la.

Sa kudeta anfet orkestre par USA ti lepok ki Barack Obama ti Prezidan USA. Joe Biden, antan ki Vis Prezidan USA, ti ansarz dosye Ikrenn ansam ar enn veritab marsan lager apel Victoria Nuland.

Apre sa kudeta la, pandan wit lane, larme Ikrenn ek bann batayon uvertman fasist finn amenn lager kont bann separatist. 14,000 dimunn, laplipar dikote separatist, finn truv lamor: Tutswit apre kudeta la, dimunn Krime finn mobilize pu anpes sa arive kot zot, e Larisi finn pran kontrol Krime. (Get linlk lao pu lartik Barry Sheppard pu listwar resan Krime.)

Sa but listwar la li explike ki kote sa lager dan Ikrenn sorti. Me, medya Oksidantal, apartir 2022, siprim sa bann fe la. E, kan sa bann fe la lev latet, medya Oksidantal apel sa “naratif Putin”.

Konklizyon

Alor, nu bizin fer tu pu obliz USA negosye ar Larisi. Nu bizin obliz USA aret prolonz sa lager la. USA fini devwale ki li-mem ki pe lager ar Larisi, avek tu so zarm. Bizin ankuraz enn sese-defe ek enn Trete ant Ikrenn ek Larisi. Ena enn seksyon elit dan USA ki pe kumans buz dan sa direksyon la. Medya finn kumans donn plas Henry Kissinger, pre 100 an asterla, ki dir sa. *New York Times* inn pibliye enn lartik dan plas kot li met so editorial ki pe revandik sa. E tu medya oksidantal an-zeneral finn kumans ena, akote zot laliyn pro-lager-a-tu-pri kont Larisi, enn lot laliyn pe pran nesans – pu koz kimanyer pu ariv lafin sa lager la.

LC